

MANUALUL COMPOSESORATELOR

CAPITOLUL I.

REÎNFIINȚAREA COMPOSESORATELOR.

1. NOȚIUNEA DE COMPOSESORAT.

Composesoratul în Evul Mediu și până la mijlocul secolului 19 reprezenta o asocieră la nivel de comunitate sătească, care avea menirea administrării averii comune a sătenilor. Această avere reprezenta cel mai mare teritoriu, de obicei compact în interiorului hotarelor satului. Era vorba de păduri și pășuni, exact ca și în zilele noastre. Proprietatea asupra terenurilor composesoriale era indivizibilă și nu se putea înstrăina nici în parte și nici în întregime.

Această indivizibilitate forțată și veșnică avea la bază anumite uzanțe strămoșești pe întregul spațiu est-european, cu precizarea că în cazul celor mai multe țări, aceste uzanțe au fost consacrate în scris prin decrete regale. În Transilvania regulile esențiale privind funcționarea composesoratelor erau fixate în Bula de Aur al regelui Ungariei, Andrei al II-lea, care datează din anul 1222.

Pe la mijlocul secolului 19, a început introducerea sistemului de carte funciară, pe întreg teritoriul Imperiului Austriac, inclusiv în Transilvania. Fiecare parcelă aparținând aceluiaș proprietar a fost măsurată, i s-a atribuit un număr topografic, consemnat pe harta satului. În ordinea întabulării proprietarilor s-a deschis o carte funciară pentru fiecare număr topografic, conținând descrierea parcelei, asupra suprafeței acesteia și numele proprietarului.

În ceea ce privește composesoratele, au existat în principal două modalități de ținere a evidenței proprietarilor. O *primă modalitate* era înscrierea doar a numelui composesoratului pe foaia de proprietate, iar lista și cotele deținute de fiecare membru în parte erau evidențiate pe o listă separată.

Cea de *a doua modalitate* a fost înscrierea numelui fiecărui proprietar, urmată de cota deținută, în cadrul foii de proprietate a cărții funciare, urmată de mențiunea că persoanele indicate sunt membrii composesoratului satului respectiv. S-a dovedit mai practică prima modalitate, deoarece nu implica transcrieri în cazul decesului fiecărui proprietar menționat, în cadrul cărții funciare.

În unele zone (Bihar, Sălaj, Maramureș) în cartea funciară a composesoratului se înscria ca proprietar această persoană juridică, însă, fiecare membru avea o carte funciară separată, în care se arăta cota lui din composesorat și se indica cartea funciară a composesoratului. În caz de

distrugere a cărții funciare de bază, se putea reconstitui suprafața totală, în baza informațiilor din cărțile funciare individuale.

În această perioadă composesoratele au început să fie percepute nu ca simple asocieri indivizibile ale membrilor, ci ca persoane abstracte, cu individualitate bine determinate, altfel spus ca *persoane juridice*.

Însă sistemul de carte funciară era destinată evidenței și publicității imobiliare, iar asocierile de orice fel au dobândit personalitate juridică prin înscrierea în registre speciale, la instanțele judecătorești locale. Acestor instanțe erau subordonate și oficiile registrelor comerțului. Composesoratele, conform unor dispoziții legale au dobândit personalitate juridică prin înscrierea lor la grefa judecătorei în a cărei rază teritorială își aveau sediul, în *registru asociațiilor și fundațiilor*.

Deci, noțiunea de composesorat are mai multe înțelesuri. Din punct de vedere juridic, la modul oficial, prin composesorat înțelegem acea persoană juridică, care funcționează după regulile speciale stabilite prin dispoziții legale referitoare la aceste entități. Structura umană a composesoratului este formată din membri acestuia, în cazul ideal în cote egale, dar în majoritatea cazurilor în cote diferite, de la membru la membru.

Așa cum am mai amintit, *membri* nu puteau să iasă din indiviziune, prin împărțirea terenurilor și nici prin înstrăinarea în parte sau în întregime a suprafețelor composesorale. Însă, calitatea de membru composesor se moștenește la modul obligatoriu, fără ca din punct de vedere juridic să putem vorbi de un transfer de proprietate, deoarece *unicul proprietar a fost și este composesoratul*. Din această cauză, în caz de deces al unui membru composesor, nici în prezent nu este obligatorie includerea în masa succesorală a certificatului de moștenitor a cotei-părți deținute. Calitatea de membru se va dobândi prin transcriere în registrele de evidență a composesoratelor.

Cuvântul "composesorat" se mai folosește pentru desemnarea obiectului raportului juridic format între persoana juridică numită composesorat și tot restul lumii. Altfel spus, în acest context vorbim de terenurile composesoratului.

2. COMPOSESORATELE ȘI REGIMUL COMUNIST.

Instraurarea regimului comunist a avut loc în condițiile în care marea majoritate a composesoratelor funcționau ca adevărate persoane juridice de circa 60-70 de ani. Consiliile de administrație erau formate din oameni pricepuți, care cunoșteau toate modalitățile de utilizare și administrare a masei lemnoase și a pășunilor.

În mod normal, composesoratele se puteau integra în regimul comunist, deoarece comunitatea de proprietate corespundea ideologiei marxiste. Cu toate acestea, din punctul de

vedere a statului comunist, asocieri libere și independente, precum composesoratele erau considerați cei mai temuți dușmani ai regimului.

La nivelul satelor, pe la sfârșitul anilor patruzeci a început cooperativizarea forțată, ceea ce însemna *cedarea tuturor terenurilor sătenilor* către o cooperativă controlată de către stat. Sătenii puteau păstra doar un teren, care era terenul de lângă casă, adică gospodăria mai restrânsă.

Între timp, România a semnat Declarația Universală a Omului din New York din anul 1948, sub rezerva respectării depline doar a formelor comune de proprietate. Or, s-a creat o problemă foarte serioasă, deoarece composesoratele nu puteau fi incluse în cooperativă fără a se atrage eventual atenția organizațiilor internaționale de apărare ale drepturilor omului.

Au ocolit problema prin declararea zonelor montane, ca zone necooperativizate, sub pretextul că asemenea zone sunt inapte desfășurării agriculturii. Birocrația și respectul cu sfințenie a documentelor oficiale i-a împiedicat pe comuniști să nimicească cărțile funciare ale composesoratelor.

În 1964 un tânăr lider comunist în secret a promis că va rezolva și problema composesoratelor dacă va fi ales secretar general. Este vorba de Nicolae Ceaușescu. A avut un plan de demolarea majorității satelor, în proporți de circa 80 la sută și comasarea oamenilor rămași fără casă în blocuri noi construite în jurul puținelor sate care vor rămâne. În acest caz ar fi dispărut comunitățile, iar composesoratele ar fi fost lipsiți de subiecți de drept.

Ca noroc că nu a putut să ducă planul până la sfârșit, începând cu demolarea primelor sate, Ceaușescu a fost condamnat de întreaga comunitate internațională, iar fără sprijin extern în scurt timp a căzut regimul comunist. Desigur, revoluția a avut la bază o multitudine de alți factori, în afară de demolarea satelor.

Ceea ce este singurul lucru pozitiv a fost conservarea cărților funciare privind composesoratele. În unele locuri, în taină, s-au păstrat și listele nominale în evidență și a cotelor de proprietate al acestora. Însă brutalitatea cu care securitatea i-a tratat pe cei care în anii 50 au încercat să continue funcționarea composesoratelor, brutalitate care se exercita și pentru prevenirea unor asemenea activități a condus la perpetuarea fricii sătenilor și după revoluție. De parcă li s-ar fi șters din creier chiar și expresia de composesorat.

Totuși, în cursul anilor 90 au răsărit câțiva oameni, deobicei mai învârstă, al căror tată sau bunic a fost persecutat cu brutalitate de oamenii securității. Acești oameni au cerut primăriilor și Parlamentului României restituirea composesoratelor. Au exercitat chiar și acțiuni pe plan internațional. Pe la sfârșitul anilor au câștigat sprijinul unor deputați printre care în loc pe frunte îi amintim pe Ioan Lup (PNȚCD) și Garda Dezső (UDMR).

Conflictul de interese era foarte mare, deoarece era vorba de teritorii mari compacte de pădure și pășune. Majoritatea politicianilor și primarilor considera că lupta pentru rămânerea în

proprietatea statului român a unor asemenea suprafețe este o datorie ”patriaotică”. Nu înțelegeau că un stat de drept, democratic și modern trebuie să se bazeze pe proprietatea privată. Un stat poate fi puternic și bogat numai dacă are cetățeni bogați. Pe timpul comunismului, pădurile au fost jefuite de către ocoalele silvice după bunul lor plac. Peste 70 la sută din materialele lemnoase se exploata și circula în negru, atât în timpul comunismului cât și după aceea.

3. RECONSTITUIREA COMPOSESORATELOR ÎN BAZA LEGII 1/2000.

După numele deputatului Ioan Lupu, această lege mai poartă denumirea ”Legea Lupu”. Legea a apărut în anul 2000 și nu mai insist asupra termenelor stabilite de această lege, deoarece și-au pierdut importanța după apariția Legii 247/2005. Prin ”Legea Lupu” s-a dispus restituirea doar a pădurilor avute de fostele composesorate, comune politice și alte forme asociative de proprietate la nivelul localităților.

Restituirea era condiționată de depunerea unor cereri de retrocedare din partea unei comisii ad-hoc. Printr-o asemenea comisie se înțelegea fie o persoană, fie mai multe persoane, care au fost membrii composesori sau sunt moștenitorii foștilor membrii composesori. Însă restituirea propriu-zisă era condiționată de inițierea constituirii și dobândirii personalității juridice a unui composesorat, care să fie continuatorul fostului composesorat la nivel local.

Conform legii, composesoratul trebuia să elaboreze un statut, care să reglementeze raporturile dintre membrii composesoratului și modul de administrare a averii. Statutul trebuia să fie autentificat de către notar și depus la judecătoria în a cărei rază teritorială își avea sediul conform statutului composesoratului. Instanța, print-un judecător desemnat verifica legalitatea documentației depuse, iar în caz de constatarea admisibilității autorizării, pronunța o încheiere, *prin care composesoratul dobândește personalitate juridică*.

În ceea ce privește *structura umană*, existau două modalități de constituire. În *prima variantă*, membrii comisiei ad-hoc identificau moștenitorii foștilor membrii composesori (în cazuri mai rare chiar și foștii membrii composesori), în baza listelor vechi. În cazul în care aceste liste au dispărut, legea prevedea că orice locuitor al satului, care are originea locală, se poate înscrie pe listă, în cote egale. Acest proces de identificare se petrecea înainte de depunerea statutelor. Statutele se depuneau spre autorizare la instanță, având ca anexă lista membrilor composesori actuali. Această listă avea și are valoarea statutară, ceea ce înseamnă că nu poate fi schimbată decât prin adunare generală a composesoratului.

Într-o *altă variantă*, pentru a nu întârzia autorizarea ca persoană juridică a composesoratului, lista de mai sus se întocmea în paralel cu autorizarea sau după autorizare.

După constituirea composesoratului, de restituirea composesoratelor se ocupa (și se ocupă în continuare) comisiile locale de fond funciar, constituite în vederea reconstituirii dreptului de proprietate, atât în privința terenurilor individuale, cât și a celor privind formele asociative (noile

composesorate). Munca comisiilor amintite al căror președinți erau primarii la nivel comunal, se finaliza cu eliberarea titlului de proprietate în favoarea composesoratelor.

4. LEGEA NR. 247/2005, TERMENELE ȘI REGULILE FINALE.

Cooptarea României în Uniunea Europeană era condiționată de respectarea din partea statului român așa numitului principiu "restitutio in integrum". În baza acestui principiu trebuiau restituite toate imobilele preluate cu sau fără titlu de către statul român. Restituirea trebuia să vizeze foștii proprietari sau moștenitorii acestora.

În baza principiului restituirii integrale nu mai exista un plafon sau vreo condiționare în ceea ce privește mărimea imobilului retrocedat. Dacă terenul din diverse motive (de exemplu s-a construit pe el un edificiu de interes public sau a fost ocupat de case etc.) nu se poate restitui în natură, atunci statul trebuie să procedeze la o despăgubire prin echivalent în alte bunuri sau bani.

Acest principiu s-a materializat în adoptarea a două acte normative importante, prin Legea nr. 1/2001 și Legea nr. 247/2005. Ne interesează Legea nr. 247/2005 pentru că această lege se referă la restituirea întregii averi a fostelor composesorate. Menționăm că și unii proprietari persoane fizice au fost repuse în termen în ceea ce privește restituirea *terenurilor extravilane*. Înainte de a trece la analiza completă a Legii nr. 247/2005, trebuie să menționăm un lucru foarte important.

Composesoratele transilvănene existente în anul 1945 erau formate din trei categorii. *Prima categorie* era cea composesoratelor de mici nobili și obști grănicerești cu obligații militare, caracteristice mai ales zonelor Maramureșului, Bistriței, Hațegului și Secuimii.

A doua categorie de composesorate s-au format în urma abolirii iobăgiei, în cursul secolului 19 prin atribuirea unor mari proprietăți în favoarea foștilor iobagi, în regim de indiviziune composesorială. *În fine*, la averea acestor composesorate s-au adăugat cele atribuite prin Reforma Agrară din anul 1921, sub regim "comună politică".

Din punct de vedere administrativ local, Transilvania (de fapt toată România) arăta cu totul altfel. Până la Reforma administrativă 1968, *fiecare sat* avea propria primărie. Aceste sate se mai numeau și comune politice. Prin reforma din anul 1968 au fost comasate trei-patru, câte o dată chiar și peste zece sate (foste comune politice), iar primăria își stabila sediul în satul cel mai mare (sau cel mai central).

Am amintit acest aspect, deoarece Legea nr. 247/2005 vizează și restituirea terenurilor fostelor comune politice, ceea ce se referă tot la comunitatea sătească de dinainte de 1968. Însă, majoritatea primăriilor au considerat și mai consideră această parte a averii ca o moștenire a comunei actuale.

Așadar, Legea nr. 274/2005 a dispus restituirea întregii averi a tuturor composesoratelor, indiferent dacă este vorba de pădure, pășune sau terenuri cu alte destinație.

Așa cum am mai arătat, această lege apărută în luna iulie a anului 2005 a dispus restituirea întregii averi a composesoratelor. Este vorba de averea deținută de vechiul composesorat. Legea nr. 247/2005 dispunea așadar restituirea pășunilor, terenurilor arabile precum și imobilelor cu altă destinație composesoratelor care s-au constituit în baza Legii nr. 1/2000 și care au intrat doar în posesia pădurilor până la apariția noii legi.

Pe de altă parte, Legea nr. 247/2005 a însemnat și o repunere în termen a composesoratelor care nu s-au reconstituit pe baza Legii nr. 1/2000. Noua lege (L.247/2005) stabilește aceleași reguli în ceea ce privește procedura de reconstituire, aducând modificări nesemnificative. De exemplu, statutul nu mai trebuia să fie autentificat neapărat de către notar, se agreează și forma certificată de către avocat.

Deci, composesoratele care nu s-au reconstituit în baza și în termenele prevăzute de Legea nr. 1/2000 se puteau reconstitui în condițiile și în termenele stabilite de Legea nr. 247/2005. Sub acest aspect, există două termene cruciale și importante.

Primul termen vizează limita în timp a autorizării composesoratelor ca persoane juridice. Legea nr. 247/2005 folosește termenul de *redobândire* a personalității juridice. Conform legii în termen de *90 de zile* la intrarea în vigoare a ei, un comitet ad-hoc va solicita judecătoriei în a cărei rază teritorială sunt situate terenurile, recunoașterea formelor asociative de proprietate. Acest termen s-a împlinit la data de *22 octombrie 2005*. Nu este vorba însă de un termen de decădere. *Decăderea din termen* este o sancțiune de drept civil. Or, sancțiunile de drept civil sunt întotdeauna exprese iar când un termen atrage sancțiunea decăderii, textul de lege care o conține trebuie să menționeze în mod expres acest lucru.

Or, termenul de 90 de zile prevăzut de Legea nr. 247/2005 nu este prevăzut ca fiind sancționat cu decădere în caz de nerespectare a lui.

În acest context se pune întrebarea, totuși care ar fi termenul în care composesoratele pot fi reconstituite? În acest caz, noțiunea de *termen rezonabil* nu se poate utiliza pentru că este vorba totuși de comunități. Răspunsul meu este că, aceste composesorate se pot reconstitui și în ziua de astăzi, însă trebuie să precizăm că utilitatea reconstituirii vizează redobândirea proprietăților, respectiv a întregii averi avute de vechiul composesorat.

Tot conform Legii nr. 247/2005 exista un termen de solicitare a restituirii averii fostului composesorat. O asemenea cerere trebuia formulată și depusă tot de către comitetul ad-hoc, de composesaratul deja format pe baza Legii nr. 1/2000 sau de către composesoratul format pe baza Legii nr. 247/2005. Cererea de restituire a terenurilor trebuia depusă la comisiile locale de fond funciar, adică la primării până la data de *30 noiembrie 2005*.

Termenul de 30 noiembrie 2005 era un *termen de decădere*, deoarece era prevăzut expres sub sancțiunea civilă a decăderii din dreptul de a se mai solicita retrocedarea. Deci, utilitatea

reconstituirii actuale a composesoratului există doar dacă o comisie ad-hoc a depus până la 30 noiembrie 2005 vreo cerere de reconstituire a dreptului de proprietate.

5. FORMA FINALĂ A STRUCTURII UMANE A COMPOSESORATELOR.

Așa cum am mai amintit cazul ideal era ca odată cu depunerea spre autorizare a statutului să se fie anexat o listă completă și finală a membrilor composesori. În cazul unor composesorate s-au afișat anunțuri ca în termen de trei luni, șase luni sau un an (de la caz la caz) toți foștii membri composesori sau moștenitorii acestora să se prezinte la președintele composesoratului în vederea includerii lor pe lista membrilor composesori.

Au fost localități la nivelul cărora au dispărut listele membrilor foștilor composesorate, iar pe lista membrii noului composesorat s-au înscris tot sătenii, respectiv un adult din fiecare familie, în cote părți egale.

În numeroase cazuri, ulterior autorizării composesoratului sau ulterior considerării ca încheiate a structurii umane, au apărut persoane cu acte doveditoare precum că autorii lor au fost membrii composesori.

Lista membrilor composesori, la orice moment dat, are valoare statutară, sau cum se mai exprimă acest lucru, această listă face parte integrantă din statut. În consecință, această listă poate fi modificată numai prin hotărârea sau cu aprobarea adunării generale, cu cvorumul cerut de statut pentru modificarea lui. Dacă adunarea generală adoptă o hotărâre prin care cooptează pe noul membru pretendent, adică cel care vrea să intre în composesorat după autorizarea acestuia ca persoană juridică, este primit prin votul adunării generale nu se va pune nicio problemă.

Însă, în numeroase cazuri, adunarea generală a refuzat cooptarea noului membru, considerând că lista este finală și, că pe de altă parte, composesoratul ca *asociație*, în virtutea la principiul fundamentale în libera asociere este suverană în a primii sau nu noi membrii. Dar, trebuie să avem în vedere și cealaltă jumătate a dreptății și anume faptul că în cazul composesoratelor, asocierea era indisolubil legată de dreptul de proprietate. Este vorba despre dreptul de proprietate pe care l-a avut autorul noului pretendent în vechiul composesorat. Așa cum am mai arătat composesoratele nu au termen limită pentru reconstituire. În baza acestui raționament, ar fi nedreaptă soluția de respingere a unui nou membru, care are acte doveditoare, precum că este moștenitorul unui fost membru composesor.

Din păcate, în practica judecătorească s-a agreat prima variantă, adică suveranitatea composesoratului de a primi sau nu un fost membru composesor sau moștenitorii acestuia în virtutea dreptului la libera asociere.

6. REDOBÂNDIREA TERENURILOR COMPOSESORATELOR.

Cele două legi succesive, respectiv Legea nr. 1/2000 și Legea nr. 247/2005 au dispus reconstituirea dreptului de proprietate a averii composesoratorilor, cu precizarea că prima lege (L. 1/2000) a dispus doar restituirea terenurilor cu vegetație forestieră.

Legea nr. 247/2005 a dispus restituirea întregii averi în favoarea composesoratorilor. Evident, este vorba de toate suprafețele de teren ale vechilor composesoratori, indiferent că este vorba de păduri, pășuni, arători sau terenuri cu altă destinație.

Legea nr. 247/2005 vorbește despre *eliberarea unui singur titlu de proprietate* în favoarea composesoratorilor. Interpretând această dispoziție legală nu în literă, ci în spiritul legii, putem concluziona cu ușurință, că intenția legiuitorului a fost sublinierea faptului că suprafețele de teren care se restituie *în favoarea composesoratorului ca persoană juridică* și nu în favoarea membrilor în cote părți, chiar dacă s-a menționat că acele cote părți ar fi indivize. S-a dorit evitarea menționării în titlu a membrilor composesoratori. Titlul de proprietate eliberat are și va avea o singură anexă și anume o schiță a terenului restituit, iar lista membrilor composesoratori este anexă și parte integrantă nu a titlului de proprietate, ci a statutului.

Legea nu a dorit să o oblige primăriile și comisiile locale ca toate terenurile restituite unui anume composesorator să fie trecute într-un singur titlu. Desigur, nu se exclude posibilitatea trecerii terenurilor într-un singur titlu, mai ales în cazul în care, composesoratorul va avea un singur teren compact. Dar, în multe locuri, pădurile sunt trecute în titluri separate.

7. PROCEDURA DE RESTITUIRE A TERENURILOR COMPOSESORATELOR.

Competența de restituire a terenurilor composesoratorilor reconstituite îi revine comisiei locale de fond funciar. Majoritatea primăriilor au ca angajați ingineri agricoli sau topografi, care stăpânesc cu ușurință știința identificării și măsurării terenurilor.

De altfel, pentru identificarea terenurilor composesoratorilor, de cele mai multe ori nu se necesită cunoștințe de specialitate. Este vorba de terenuri mari compacte cuprinse de obicei între drumuri, cursuri de ape sau alte semne de hotar naturale, marginea pădurii, șanțuri sau văi etc. Asemenea terenuri sunt ușor de identificat pe hartă, spre deosebire de micile proprietăți, care câteodată trebuie identificate dintre sute de parcele apropiate.

Cu toate acestea, multe primării își justifică amânarea restituirii pădurilor și pășunilor composesoratorilor, invocând tocmai faptul că este vorba de terenuri mari, greu măsurabile.

După identificarea terenului se face o nouă schiță, se indică suprafețele cu vegetație forestieră, pășunile sau terenurile cu altă destinație cuprinse pe schiță, cu indicarea separată a suprafeței măsurate a fiecărei categorii de folosință. Acest document, împreună cu actele doveditoare a personalității juridice a composesoratorului reînființat, se trimite comisiei județene de fond funciar înspre validare. Comisia județeană verifică legalitatea documentelor, dispune validarea

documentației și punerea în posesie a composesoratului vizat, trimitând documentația comisiei locale. Comisia locală procedează la punerea în posesie a composesoratului și solicită titlu din partea comisiei județene.

Este util, dacă chiar nu necesar, întabularea titlului, adică înscrierea lui în cartea funciară, într-o foaie cadastrală nouă. Deplina proprietate se dobândește odată cu întabularea, deoarece astfel proprietatea devine deplină și absolută, fiind opozabilă tuturor. De altfel, anumite organe oficiale, solicită extras de carte funciară atunci când vine vorba de ridicarea unei construcții sau accesarea de fonduri europene.

Din păcate, multe primării amână sau chiar refuză restituirea averii composesoratului pentru ca astfel se lipsește de terenuri pe care le-a considerat ca proprietăți proprii primăriei. Există un anumit conflict de interese. Legiuitorul a mandatat ”capra ca să împartă varza”.

Printr-o percepție corectă asupra dreptului de proprietate, consider că intenția legiuitorului nu putea fi alta, decât să ofere un sprijin clarificat și oficial composesoratelor în redobândirea proprietății și nu ”băgatul beței între roate”. La nivelul asociațiilor de ocrotirea intereselor proprietarilor s-a format opinia, precum că în caz de refuz sau amânare nejustificată (echivalentă cu refuzul) a solicitării validării sau punerii în posesie, composesoratul poate să procedeze la punerea în posesie și întabularea în baza procesului-verbal de intrare în posesie.

În fond și la urma urmei, întabularea se va face pe numerele topografice, cadastrale ale vechiului composesorat. Desigur, în asemenea cazuri s-ar necesita și o documentație cadastrală, întocmită de un expert topograf. În practica judecătorească se agreează mai mult idea că în caz de refuz sau amânare nejustificată, composesoratul are dreptul doar să se adreseze instanței de judecată, judecătorei în raza cărei își are sediul, în vederea obligării primăriei și a comisiei locale de demararea demersurilor. Mai concret, se va cere instanței mai sus arătate obligarea entităților competente (inclusiv a comisiei județene) la validarea anexelor, punerea în posesie și eliberarea titlului de proprietate.

CAPITOLUL II.

FUNCȚIONAREA COMPOSESORATELOR.

1. RAPORTUL DINTRE LEGE ȘI STATUTELE COMPOSESORATELOR.

În ceea ce privește funcționarea composesoratelor, cele două legi de reconstituire (L 1/2000 și L 247/2005) nu oferă reglementări complete, ci stabilește doar câteva reguli de bază. Aceste reguli au fost arătate mai sus și sintetic se referă la menținerea stării de indiviziune, interdicția înstrăinării terenurilor composesoratului, precum și interdicția vânzării părților indivize către terțe persoane.

Cele două legi fac trimitere la legislația asociațiilor. Este vorba de OG nr. 26 din 30/01/2000. Această lege reglementează funcționarea asociațiilor care mai sunt cunoscute prin denumirea de ONG-uri (Organizații Neguvernamentale). În conștiința publică, aceste asociații mai apar sub denumirea de organizații sau asociații nonprofit, ceea ce ar evoca ideea de bază că aceste organizații sunt doar de binefacere sau apărare de interese și nu se poate genera profit la nivelul lor. Înainte de apariția OG nr. 26/2000, într-adevăr asociațiile și fundațiile nu puteau desfășura activități economice generatoare de profit.

Înainte de apariția OG nr. 26/2000, asociațiile puteau înființa o societate comercială cu răspundere limitată (SRL) cu unic asociat sau puteau fi asociații altor tipuri de societăți comerciale. Profitul obținut de aceste societăți comerciale putea fi accesat sub formă de dividende în favoarea asociației nonprofit, care putea să se servească de banii astfel obținuți numai în scopul desfășurării activităților asociației (sau a fundației). Însă, acest lucru putea duce la disfuncționalități sau putea să ducă la acțiuni de evaziune fiscală tocmai datorită neimpozitării activităților asociațiilor. Din motive practice, astăzi asociațiile și fundațiile pot desfășura activități economice și comerciale generatoare de profit și există chiar posibilitatea repartizării dividendelor între membrii asociațiilor. De cele mai multe ori, membrii asociațiilor iau decizii de remunerare a membrilor în funcție de eforturile și orele de muncă depuse de fiecare.

Dividendele se repartizează în baza unor state de plată, nefiind nevoie neapărat de contracte de muncă. Soluția cea mai practică este debitarea și virarea imediată în favoarea bugetului de stat a impozitului aferent sumelor de bani. La fel se va proceda cu contribuțiile la asigurările de stat. Muncile astfel depuse se vor lua în calcul inclusiv la stabilirea pensiei pentru vârstă. Deci, membrii vor primi în mână sau li se va vira în contul lor sume nete de bani. *Nicio asociație și în consecință niciun composesorat nu poate funcționa fără un statut. Statutul reprezintă legea asociației, adică legea aplicabilă tuturor membrilor.* Există o regulă generală: *”Contractul este legea părților.”* Ne-am obișnuit cu ideea că majoritatea contractelor se formează între două persoane, însă sunt și contracte multilaterale.

Statutul composesoratelor este un contract sau o convenție (noțiunea de contract și convenție sunt sinonime) și reglementează raporturile juridice multilaterale dintre membrii asociației, dintre organele de conducere și control. Întocmai ca și în cazul altor contracte, statutul reprezintă legea părților, iar în cazul asociațiilor părțile sunt denumite membrii. La fel ca și în cazul composesoratelor.

Dreptul civil se bazează pe *principiul libertății contractelor*. În virtutea acestui principiu, părțile au dreptul de a încheia nu numai contracte prevăzute de lege (contracte numite), ci și contracte concepute de către ei. Mai mult decât atât, atât în contractele numite cât și în cele nenumite părțile pot să adauge clauze suplimentare nereglementate de lege.

Acest principiu a libertății contractelor nu este unul absolut. Principiul poate suferi limitări dacă vreo lege imperativă interzice anumite contracte sau anumite clauze în cazul unor contracte.

Statutele sunt convenții multilaterale, care trebuie să conțină anumite *elemente obligatorii*. Este vorba de denumire, sediu, organele de conducere, drepturile și obligațiile membrilor, răspunderi, sancțiuni și modul de dizolvare. Desigur, nominalizarea membrilor unor asociații cu persoane mai puține se va face de obicei în interiorul statutului. În cazul composesoratelor se va indica doar satul la nivelul căruia se constituie composesoratul precum și faptul că structura umană este alcătuită din foștii composesori sau moștenitorii acestora la nivelul comunității locale. Este indicat ca lista membrilor composesori să fie un înscris separat, o anexă a statutului cu valoare statutară. Pentru exprimarea acestui lucru se folosește expresia: *"face parte integrantă din prezentul statut."*

În ceea ce privește sediul, se recomandă ca statutul să cuprindă clauza potrivit căreia sediul composesoratului poate fi schimbat și prin hotărârea consiliului de administrație. Orice articol al statutului se poate modifica doar prin hotărârea adunării generale a composesoratului. Singura excepție legală (OG 26/2000) este cea privitoare la sediul composesoratului, care poate fi schimbat prin votul consiliului de administrație, *dar, atenție, numai în cazul în care statutul conține o asemenea prevedere*. Se face această recomandare deoarece de obicei odată cu schimbarea conducerii prin votul adunării generale se schimbă și sediul. De cele mai multe ori la o asemenea adunare generală se uită să se schimbe sediul la adresa noului președinte, omisiune care poate naște disfuncționalități.

Denumirea composesoratului este un element obligatoriu, deoarece este un element de identificare de bază. Deși, în anii imediat următori ai apariției legii 247/2005, instanțele nu cereau adevărul de unicitate a denumirii, OG nr.26/2000 prevede obligativitatea trimiterii unei cereri la Ministerul Justiției, prin care să se confirme că nu mai există o asociație cu denumirea similară pe lista asociațiilor. Pentru a se preîntâmpina o pierdere de timp se poate consulta această listă prin intermediul internetului. Oricât de ciudat ar suna, s-ar putea să existe un composesorat cu denumire similară, deoarece în România există în diferite județe sau chiar și în același județ localități cu nume identice.

Revendind asupra problemei conflictului de lege și statut, trebuie menționat, că dacă există contradicții între texte de lege imperative și clauze ale statutului primează legea. În aceste cazuri supremația legii determină ca asemenea clauze statutare să fie lovite de nulitate absolută.

Cel mai semnificativ exemplu este cazul unor statute care prevăd că adunarea generală poate hotărâri (sau că *doar* adunarea generală poate vota) vânzarea în întregime sau în parte a terenurilor composesoratului. În cazul oricărei asociații sau fundații, într-adevăr înstrăinarea în întregime sau a unor elemente din patrimoniu este de competența adunării generale. Consiliul de administrație a acestor entități pot lua doar decizii de administrare, fructificare și conservare a patrimoniului. *Însă în cazul composesoratelor legile de restituire prevăd interdicția de înstrăinare a terenurilor a căror proprietate a fost reconstituită în favoarea lor.* Totuși, pentru a fi consecvenți trebuie să menționăm că interdicția nu se referă la imobilele de orice fel cumpărate de composesorat, după reconstituire.

Un alt exemplu de violare a legii este prevederea înstrăinarea părții indivize comune către terțe persoane. Și o asemenea clauză este sancționată de drept cu nulitatea absolută a clauzei respective. Trebuie să menționăm că membrii composesori pot să înstrăineze între ei părțile indivize comune. Dacă statutul prevede anumite proceduri de exercitarea dreptului de preempțiune atunci asemenea prevederi trebuie respectate cu strictețe, *deoarece statutul constituie legea membrilor composesori.*

2. CONVOCAREA ADUNĂRILOR GENERALE.

Adunarea generală este forul suprem de conducere a composesoratelor. Acest lucru înseamnă implicit că, orice hotărâre a consiliului de administrație sau a comisiei de cenzori poate fi abrogată (înlăturată) prin hotărârea adunării generale. De asemenea dacă iese la iveală o hotărâre a consiliului de administrație care contrazice fie statutul, fie vreo hotărâre a adunării generale, acea hotărâre de consiliu nu este valabilă, este ca și cum ar fi ilegală. Adunările generale se convocă conform prevederilor statute, de obicei de către președinte, în baza hotărârii consiliului de administrație. Dacă președintele refuză convocarea adunarea generală sau la cererea unor membrii consiliul de administrație votează împotriva convocării, se va proceda la adunarea semnăturilor a unui număr de membrii care vor reprezenta cel puțin o pătrime din totalul voturilor.

După îndeplinirea procedurilor de mai sus, în ultima variantă după ce primul tabel va fi umplut de o pătrime dintre membrii, se va proceda la utilizarea tabelului intitulat: „convocator”. În acest caz, cel care este împuternicit sau are inițiativa convocării va merge din casă în casă și va aduna semnăturile membrilor care locuiesc în sat.

Oricum, vor exista un număr consistent de persoane, care nu se găsesc acasă, nu mai locuiesc în sat sau refuză să semneze. Aceștia vor fi convocați prin *scrisoare recomandată*.

ATENȚIE! Neconvocarea unui singur membru duce la nulitatea absolută a actelor și hotărârilor adunării generale convocate. Practic, în cazul celor convocați prin scisoare nu contează dacă au primit și au luat la cunoștință convocatorul, contează doar dovada expedierii scrisorii convocatoare.

Pentru a ușura munca agentului de la poștă, se recomandă întocmirea unui borderou, scris chiar și de mână, pe care numerotat se va înscrie numele și adresa membrului compozitor convocat, practic o listă, pe o foaie albă sau mai multe foi dacă este cazul.

Cei care au semnat în calitate de inițiatori nu mai trebuie să fie convocați, deoarece au luat la cunoștință de data, ora și locul ședinței Adunării Generale!

Este important ca luarea la cunoștință a datei (sau posibilitatea acesteia, în cazul scrisorii) să se întâmple cu cel puțin 15 zile înainte de adunare, de aceea este necesară o bună sincronizare a procedurii.

Se recomandă ca în cazul în care convocarea se face la inițiativa unei pătrimi dintre membrii, procedura de strângere să se înceapă cu *cel puțin 30-40 de zile* înainte de data fixată.

Se accentuează încă o dată, că data, ora și locul ședinței adunării generale, trebuie să fie cunoscută înainte de începerea strângerii semnăturilor convocatorilor, adică acelor care reprezintă pătrimea la care s-a referit mai sus. Modificări nu se admit, sub sancțiunea nulității. Singura excepție o poate reprezenta de exemplu o variantă a convocării la Căminul Cultural al satului, dar din motive neprevăzute, adunarea poate ține numai la școală (sau în alt loc), în acest caz se va pune un afiș și se va posta un membru care îi va îndruma pe cei care se adună la ședință.

În ceea ce privește modul de convocare, trebuie menționat că, mai de mult, convocările se făceau prin intermediul toboșarului primăriei, care bătea toba, se oprea din când în când și prin strigare dădea de știre locul și data convocării adunării generale. Evident că astăzi nu se mai practică asemenea convocări. În ceea ce privește afișarea, fără tabel convocator semnat, completat cu scrisori, păreri sunt împărțite.

Unele instanțe nu tolerează lipsa convocării niciunui membru, solicitând și verificând convocarea tuturor, iar în cazul în care s-a procedat doar la afișare, resping orice fel de autorizare din start. Desigur, ne referim la acele cazuri când hotărârile adunării generale luate în urma convocării, modifică statutul. În ceea ce privește afișarea, întradevăr, nu se mai poate tolera doar o asemenea procedură, deoarece în cazul majorității satelor contemporane, mulți membrii domiciliază în alte localități. Ba mai mult, sunt multe cazuri, în care moștenitorii foștilor membri compozitori au rupt orice relație cu satul natal. Neconvocarea lor echivalează cu încălcarea gravă a drepturilor corporative.

Însă, în cazul în care cei în privința cărora nu există dovada convocării, se prezintă la ședință, se acoperă viciul de procedură. În privința persoanelor prezente, lipsa dovezi scrise a convocării se acoperă, respectiv, nu contează.

Sunt și păreri potrivit cărora nu este importantă convocarea tuturor membrilor, respectiv nu este necesară dovada convocării, este important ca să se întrunească cvorumul necesar (adică majoritatea cerută de statut) și ca hotărârile să se ia cu majoritatea prevăzută de statut. În orice caz, se recomandă la modul accentuat *convocarea tuturor în așa fel încât convocatorul să conțină și ordinea de zi.*

Cei lipsă și neconvocați vor putea ataca procesul verbal al hotărârilor adunării generale. Părerile sunt împărțite. Potrivit unor păreri un asemenea contestator ar trebui să arate interesele care i-au fost lezate. Alte opinii susțin că prin neconvocarea unui singur membru acestuia i-au fost încălcate drepturile fundamentale la proprietate și la asociere (componenta exercitării calității de asociat).

Pentru orice eventualitate se recomandă convocarea tuturor membrilor.

3. DESFĂȘURAREA ADUNĂRILOR GENERALE.

Conform OG 26/2000 în fiecare an se vor ține două adunări generale. Se recomandă ca prima să se convoace în perioada martie-mai, iar cea de a doua în perioada octombrie-decembrie al fiecărui an. În general, adunarea din primăvară areca scop aprobarea bilanțului, iar cel din toamnă (iarnă) are ca obiect aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul următor.

Desigur, cele arătate mai sus, sunt doar hotărârile absolut obligatorii din punct de vedere legal. Tot la aceste ședințe se decide și modul de repartizare a beneficiilor, investițiilor și remunerărilor. Bineînțeles în aceste ședințe se iau și hotărârile de modificare a statutului și reactualizarea Registrului (Listei) membrilor composesori, de asemenea pot avea loc dezbateri asupra modului de folosire a pădurilor și a pășunilor.

Dar, la acest capitol ne interesează modul de desfășurare a adunărilor generale. La ora fixată se începe apelul membrilor composesori, citindu-se numele de pe lista membrilor composesori. Nu trebuie așteptat trecerea "sfertului academic", deoarece se evită o pierdere de timp. După epuizarea listei se va adresa rugămintea ca cei prezenți, care nu și-au auzit numele să se prezinte ca să fie luați prezenți.

La ședințe se pot prezenta membri composesori care îi vor reprezenta pe alți membri lipsă. Aceștia trebuie să fie în posesia unei procuri scrise. Procura se mai numește împuternicire, delegație sau mandat. Trebuie să fie scrisă, dar nu este nevoie să fie autentificată de notar sau certificată de avocat, decât dacă statutul prevede acest lucru. Împuternicirea trebuie să indice ședința adunării generale la care se referă (cel puțin data).

Apelul se face de către președinte, iar secretarul (vicepreședintele sau un alt membru al consiliului de administrație), în paralel deja procedează la numărarea celor prezenți și mărimea drepturilor corporative. Hotărârile se iau în funcție de dreptul la vot al fiecărei persoane, deoarece nu toate persoanele au drepturi egale. Prin numărarea simultană se economisește timp.

Ordinea de zi era stabilită în baza hotărârii Consiliului de administrație. Fiecare ordine de zi va conține o problemă pe care președintele expune și explică mai pe larg, cât se poate pe înțelesul tuturor. El va expune de fapt un proiect de hotărâre, care se va adopta sau se va respinge în funcție de numărul voturilor exprimate pro sau contra.

Dacă inițiativa mai sus descrisă a fost ridicată de vreun consilier, atunci această persoană va susține proiectul în fața adunării generale. Dar, trebuie să menționăm că ordinea de zi va cuprinde dezbateră problemelor aprobate de consiliul de administrație prin majoritatea voturilor exprimate la ședința pregătitoare a adunării generale.

După dezbateră problemelor înscrise pe ordinea de zi, la punctul "diverse" se pot dezbate propuneri ale unor consilieri respinse în consiliu de administrație, propuneri ale cenzorilor sau propuneri lansate chiar de către unii membrii. Dacă problema ridicată la acest punct necesită timp de gândire, verificare, documentare sau investigații, atunci se va amâna la data următoarei ședințe și va figura capunct separat pe Ordinea de zi. Dacă în rezolvarea problemei este competentă și Consiliul de administrație, se poate hotărî ca problema să fie rezolvată în cadrul viitoare ședințe a consiliului de administrație, cu sau fără participarea persoanei căreia îi aparține inițiativa.

Pentru ca adunarea generală să poată adopta o hotărâre valabilă, trebuie să se întrunească *cvorumul necesar*. Prin noțiunea de *cvorum* se înțelege majoritatea cerută de lege sau de statut. Nu este vorba de numărul voturilor, ci, în prima fază, de *prezență*.

De obicei, se cere întrunirea unei prezențe a minimum jumătate plus unu. Un asemenea număr de persoane va adopta hotărâri obișnuite, cu majoritate de voturi. Hotărârile obișnuite, adică cele ordinare vizează orice fel de problemă, în afara celor *speciale*.

Prin probleme speciale se înșelege acea categorie de chestiuni supuse dezbaterii și hotărârii adunărilor generale, care nu se exceptează prin statut.

Majoritatea statutelor prevăd un *cvorum special* sau calificat pentru *adoptarea hotărârilor modificatoare de statut, alegerea unui noi consiliu de administrație și a cenzorilor, revocarea mandatului acestora sau efectuarea unor investiții pe termen lung*. De obicei, statutele cer o majoritate de două treimi. În lipsa unor asemenea prevederi și aceste hotărâri se iau cu majoritatea simplă a celor prezenți.

Mai de mult, pe parcursul secolului 19, mai apoi în perioada interbelică, realizarea unei asemenea majorități nu era o problemă deoarece mai mult de 90% din proprietari erau săteni care

locuiau efectiv la nivelul localității composesoratului. În perioada contemporană această situație s-a schimbat, iar recomandarea mea personală, izvorâtă din experiență, este schimbarea statutelor prin reducerea prezenței necesare la majoritatea simplă (jumătate plus unu), în adoptarea oricăror hotărâri.

În zilele noastre majoritatea membrilor composesori locuiesc în alte localități decât cele la nivelul cărora funcționează composesoratele. Chiar dacă convocarea lor se poate face cu ușurință prin scrisoarea recomandată, nu prea există certitudinea întrunirii cvorumului necesar, chiar și din motive de comoditate.

Desigur, tot majoritatea statutelor prevăd că dacă la prima ședință nu se întrunește cvorumul necesar (două treimi sau jumătate plus unu, de la caz la caz), soluția este amânarea ședinței la aceeași oră, în același loc cu șapte zile, fără convocare. În cadrul noii ședințe nu se mai cere niciun fel de cvorum, în ceea ce privește prezența, iar hotărârile indiferent de natura lor, se vor lua cu votul majorității celor prezenți.

Mai trebuie să clarificăm și să accentuăm un aspect foarte important. Atât în ceea ce privește prezența, cât și majoritatea voturilor contează *mărimea drepturilor corporative* și nu *numărul persoanelor prezente sau votante*. Chiar dacă inițial fiecare membru ar fi avut un vot, în condițiile unor voturi egale, cu timpul în urma deceselor, unele dintre acestea se modifică. De exemplu, dacă decedează un membru composesor care a avut un vot întreg, iar locul lui este luat de cei trei copii de ai lui, acești noi membrii (adică copiii) vor avea câte o treime de voturi fiecare.

În funcție de zonă, voturile au denumiri diferite: „antică”, „iuși”, „cheie” etc. Sunt foarte dese situațiile în care dreptul la vot este exprimat prin hectare. De exemplu, dacă composesoratul are o sută de hectare, cu o sută de membrii, presupunând că fiecare are parte egală, votul fiecăruia în parte valorează un hectar. Totuși, este recomandabil ca în afară de exprimarea în hectare să se țină și o evidență pe fracțiuni sau pe cote, deoarece anumite composesorate urmează să mai primească înapoi terenuri sau cumpără terenuri, situație în care exprimarea voturilor în hectare devine mai complicată, fiind necesare reactualizări succesive.

În opinia mea, nu este corectă așa numita procedură de „rotunjire” în sus sau în jos a voturilor reprezentând fracțiuni mai mici de un hectar sau acelor care abia întrec această suprafață, pentru că prin totalizarea tuturor drepturilor corporative (voturilor) nu va rezulta o valoare de 100% sau o cotă de 1/1.

Chiar dacă la o adunare generală nu se adoptă vreo modificare propriu-zisă de statut, este recomandabilă depunerea unei liste actualizate dacă se produc schimbări în structura umană la instanța competentă. De fapt, printr-o exprimare mai corectă, se poate afirma că schimbarea structurii umane, este tot o schimbare de statut, deoarece lista membrilor composesori (a proprietarilor) este parte integrantă a statutului, chiar dacă se prezintă sub formă de anexă.

Recomandarea mea este ca în niciun caz lista membrilor să nu fie în cuprinsul statutului propriu-zis, ci să fie figureze într-un tabel separat, deoarece ar fi operațiune deosebit de incomodă reeditarea statutului cu ocazia decesului fiecărui membru.

4. MAREA PROBLEMATICĂ A REACTUALIZĂRII LISTEI MEMBRILOR COMPOSESORI, ÎN CONTEXTUL CONVOCĂRII ȘI VALIDITĂȚII HOTĂRILOR ADUNĂRILOR GENERALE.

Composesoratele au luat ființă de obicei în anul 2000 și 2005. În puține cazuri au intrat în structura umană foștii membrii composesori, deoarece erau deja decedați în marea lor majoritate. În acest fel, au fost înscriși pe lista membrilor composesori (lista proprietarilor) moștenitorii foștilor membri composesori. Însă, nici aceștia nu erau chiar tineri, vârsta lor medie era cuprinsă undeva între 50 și 65 de ani.

În aceste condiții, mai ales în cazul composesoratelor constituite în anul 2000, au avut loc multe decese, nefiind rare situațiile când la ora actuală nici măcar jumătate din cei aflați pe listă nu mai sunt în viață.

Asemenea stări de fapt ridică mari greutăți, mai ales atunci când trebuie convocată o adunare generală mai urgentă. Din păcate sunt situații în care ani la rând nu s-au ținut adunări generale, iar mandatul conducerii (membrilor consiliului administrației și a comisiei de cenzori) a încetat de mult și se impune alegerea unei noi conduceri.

Alegerea unui nou consiliu de administrație și a comisiei de cenzori este un atribut al adunării generale, dar are valoarea unei modificări statutare. Indiferent dacă statutul nominalizează sau nu membrii acestor organe de conducere, alegerea (schimbarea) lor se poate face doar cu cvorumul prevăzut de statut. Așa cum am mai amintit, statutele, bazându-se pe modele mai vechi (interbelice) prevăd cerința unei prezențe de două treimi a membrilor care dețin o asemenea majoritate. Numai că în perioada interbelică, structura umană a satelor arăta altfel, peste 90% locuiau la nivelul acestor comunități.

Desigur, și orice altă modificare statutară necesită cvorumul prevăzut în statut. Dar din punct de vedere juridic, este vorba și de o problemă ce ține de convocare, dar și de reactualizarea listei membrilor composesori. Prin reactualizare înțeleg soluția prin care coproprietarii (membrii) care figurează pe listă sunt persoane în viață.

Sub acest aspect se pun câteva întrebări, cu conotații oribile pentru orice președinte sau membru care vrea să preia inițiativa schimbării conducerii. Dacă nici măcar jumătate de pe ultima listă nu sunt în viață, atunci cum pot să convoc o adunare generală, în condițiile în care convocarea se face cu toți membrii? Dacă se convocă numai cei vii cum se va obține o prezență de două treimi sau măcar jumătate din membrii care reprezintă asemenea drepturi corporative? Cum se poate lua în asemenea condiții o hotărâre să fie valabilă atât în privința unei noi

conduceri cât și în privința reactualizării listei membrilor composesori? Răspunsul la toate aceste întrebări crează aparent un cerc vicios din care nu se mai poate ieși.

În realitate, aceste lucruri se pot rezolva atât în ceea ce privește alegerea unei noi conduceri, cât și în ceea ce privește reactualizarea listei. Mai mult decât atât, se poate realiza o convocare completă și totală a tuturor membrilor. Trebuie să pornim de la ideea că membrii composesori decedați între timp au moștenitori pe linie descendentă sau colaterală.

Când vorbim de moștenire, trebuie să facem câteva precizări prealabile. Toată lumea știe că procedura moștenirii în forma ei obișnuită și pașnică se desfășoară la un notar public. În majoritatea covârșitoare a cazurilor, interesul moștenitorilor în obținerea unui certificat de moștenitor este realizarea oficială a transferului de proprietate de la autorul defunct. Marea majoritate a oamenilor cunosc de asemenea, că acceptarea moștenirii este de un an de la data decesului autorului (prin autor înțelegem defunctul de la care moștenim). Însă, mai puțin știu că acel termen de un an nu se referă doar la acceptarea notarială a succesiunii, ci și la o altă formă a acceptării moștenirii, *cea tacită. Prin acceptarea tacită înțelegem folosirea în interiorul termenului de un an al vreunui bun al autorului decedat.* Nu contează dacă acel bun a reprezentat întreaga avere a defunctului sau este vorba doar de un mic obiect component al averii. Folosirea chiar și al unui ac de cusut înseamnă acceptarea tacită a întregii succesiuni, care poate însemna chiar și două castele și o mie de hectare!

Mai trebuie să evidențiem un nou aspect. Este unanim acceptat că în cazul decesului unui membru composesor, față de urmașul lui nu se va produce niciun transfer de proprietate, în ceea ce privește terenurile composesoratului. *Unicul proprietar a fost, este și va fi Composesoratul.* Se moștenește doar calitatea de membru cu drepturile corporative pe care le implică. Este vorba de dreptul la vot, dreptul de a alege, dreptul de a fi ales, precum și dreptul de a primi dividende.

Așa fiind este suficientă o acceptare tacită a moștenirii. Este suficient ca pe tabelul convocator să semneze de luare de cunoștință despre ședința adunării generale și deja suntem în fața acceptării tacite a calității de membru composesor. De asemenea, cel care nu a fost convocat sau a fost convocat prin scrisoare apare în locul autorului decedat la ședința adunării generale, deja, la rândul lui a acceptat moștenirea, deoarece exercită drepturile corporative. Cel care a efectuat gesturile mai sus arătate, repet, a acceptat toată averea defunctului, adică și cele din afara composesoratului. Desigur, este vorba de partea care îi revine.

Deci, cu ocazia convocării, deja președintele poate să procedeze la proiectul unui tabel actualizat, care se va valida însă de către adunarea generală convocată. Dar, subliniez încă o dată că tabelul membrilor composesori face parte integrantă din statut. Prin reactualizare, această listă (tabel) suferă *modificări*. Orice modificare statutară trebuie validată de instanța competentă, adică judecătoria în raza căreia își are sediul composesoratul. Or, pentru validare se necesită dovezi, iar în cazul fiecărei schimbări de membru de pe tabel trebuie depus o copie a certificatului de deces înscris pe ultimul tabel validat și un Certificat de naștere sau mai multe

asemenea certificate care să dovedească descendența ori calitatea de rudă colaterală în grad moștenibil (gradul moștenibil legal este până la gradul al patrulea inclusiv). Bineînțeles, beneficiază de succesiune și moștenitorul testamentar.

Se mai impune o precizare, mai sus am tot vorbit despre „schimbarea” consiliului de administrație sau despre „noua” conducere. Nu există niciun impediment ca această nouă conducere să fie cea veche, prin prelungirea mandatului tuturor consilierilor și a tuturor cenzorilor în ipoteza în care aceștia sunt de acord să-și continue activitatea de administratori și, pe de altă parte, nu există alți membri doritori de exercitarea vreunui mandat de administrator, de cenzor sau de consilier. Pentru exactitate și consecvență, menționez că noțiunea de „administrator”, conform Codului civil înseamnă orice persoană care exercită gestionarea și administrarea averii unei persoane juridice.

Indiferent că vechea conducere primește un nou mandat din partea adunării generale, se schimbă doar unii membri ai organelor de conducere (consiliul de administrație și comisia de cenzori) sau se schimbă toată structura a organelor de conducere, *se necesită validarea judecătorească*.

Validarea judecătorească a noii conduceri se întâmplă prin încheiere pronunțată de judecătoria competentă, iar mandatul noului organ de conducere nu este valabilă în raporturile față de terți. Ce înseamnă acest lucru? Înseamnă că orice investitor care intră în relații contractuale cu posesorul sau orice organ oficial al statului va verifica valabilitatea calității de administrator (de administratori) prin prezentarea încheierii judecătorești, care confirmă mandatul de administrator. De exemplu, pentru obținerea sprijinului oferit de APIA, an de an se depune o cerere. În fiecare an președintele se deplasează la sediul acestui organ și va depune cererea, indicând suprafețele pentru care se solicită sprijinul, iar funcționarul va verifica în primul rând valabilitatea mandatului de administrator al președintelui posesoratului. Acesta va trebui să anexeze documentației încheierea judecătorească prin care a fost validat. Însă, dacă termenul acordat pentru mandat este depășit, cererea nu se va accepta. Tocmai de aceea, alegerile trebuie ținute în așa fel încât ședința adunării generale să precede cu cel puțin două-trei luni expirarea mandatului președintelui și a celorlalți membri ai consiliului de administrație, pentru a avea la dispoziție suficient timp pentru depunerea și obținerea unei încheieri judecătorești de validare.

CAPITOLUL III.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

1. ALEGEREA CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE.

La reconstituirea inițială, consiliul de administrație se alcătuia de obicei din membrii comitetului ad-hoc, care au solicitat restituirea terenurilor, au întocmit lista membrilor și au procedat la redactarea statutului. În fiecare statut s-a stipulat durata mandatului administratorilor. Cu riscul de a ne repeta, la modul generic noțiunea de administrator se referă la fiecare membru ai consiliului de administrație.

După expirarea mandatului consiliul de administrație inițial, (stabilit de către comitetul ad hoc) au avut loc alegeri în cadrul cărora fie s-a prelungit mandatul consiliului de administrație, fie au avut loc alegeri în adevăratul sens al cuvântului din care membrii adunării generale au putut alege dintre mai mulți candidați.

Alegerea noului consiliu de administrație, indiferent câte mandate au avut loc, trebuie să se efectueze înainte de expirarea mandatului consiliului de administrație curent. Acest lucru se impune, deoarece hotărârea adunării generale prin care se desemnează noul consiliu de administrație trebuie să se supună autorizării judecătorești.

Asemenea alegeri trebuie să preceadă data expirării mandatului consiliului de administrație în funcțiune cu cel puțin două-trei luni, deoarece procedura de validare judecătorească este un proces destul de durabil. După înregistrarea cererii de validare la instanța competentă, președintele instanței va repartiza dosarul la un judecător (la un complet). Judecătorul desemnat va verifica dosarul, iar dacă va observa lipsuri (taxă de timbru neachitată, lipsa act adițional dacă este cazul, lipsa certificatului fiscal sau judiciar al membrilor consiliului de administrație, lipsa tabelului de prezență a membrilor la ședința adunării generale etc.) va întocmi o adresă către conducerea composesoratului să depună documentele necesare, fixând un termen.

Dacă composesoratul nu are un sediu bine delimitat și permanent (caz frecvent) de obicei sediul se stabilește la adresa de domiciliu al președintelui sau cel al secretarului. Dacă adunarea generală care a votat noul consiliu nu schimbă totodată sediul composesoratului se ivesc probleme care vor cauza disfuncționalități.

Dar, trebuie accentuat că, după cum vom vedea, de obicei, președintele este ales în cadrul ședinței consiliului de administrație (ședință separată). De aici rezultă, că și stabilirea noului sediu va fi ulterioară adunării generale electorale. Înseamnă că adunarea generală va trebui să aștepte până ce membrii noului consiliu de administrație vor repartiza între ei funcțiile, ceea ce poate dura. Tocmai din aceste cauze se recomandă ca la prima adunare generală (chiar dacă nu

este vorba despre o adunare generală electorală) se impune modificarea statutului, în sensul în care Adunarea Generală împuternicește consiliul de administrație viitoare, până la nesfârșit să schimbe sediul și să modifice în mod valabil statutul composesoratului în acest sens. Este singura excepție permisă de lege de modificarea statutului fără hotărârea adunării generale.

2. PROCEDURA DE ALEGERE A CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE.

Așa cum am arătat mai sus, dacă numărul consilierilor care candidează este egală cu numărul locurilor, se poate proceda la o alegere colectivă prin majoritatea voturilor adunării generale, indiferent dacă noul consiliu, ca structură umană va fi identică sau nu cu vechiul.

De obicei, consiliul de administrație se compune din cinci membrii, dar în cazul în care numărul membrilor composesori este sub o sută se poate merge și pe varianta unui număr de trei consilieri, cu mențiunea că această cifră reprezintă minimul admis de lege. Se poate ivi și ocazia ca numărul membrilor consiliului de administrație să se reducă de la cinci sau șapte la trei, pe motivul că există doar trei candidați, cu mențiunea că suntem în fața unei modificări statutare cu consecințele de derigoare arătate în capitolele de mai sus. Desigur, nu există niciun impediment în fața existenței a unui număr de consilieri de la 7 și chiar până la 15 în cazul composesoratelor mai mari (ca structură umană și teritoriu), important este ca numărul total ai consilierilor să reprezinte un număr impar.

Situația devine mai complicată când numărul candidaților este mai mare decât numărul locurilor. În asemenea situație singura modalitate legală, corectă, democratică și legitimă este votul secret. Înainte de adunarea generală, prin convocator se atrage atenția tuturor membrilor composesori că pot candida pentru funcțiile electivă. Bineînțeles, așa cum va rezulta din cele de mai jos, este necesară *fixarea unui termen pentru depunerea în scris a candidaturilor*, indiferent dacă în statut există sau nu prevedere în acest sens.

Este vorba de o chestiune practică, deoarece consiliul de administrație, în ședință sau președintele (eventual secretarul) să aibe la dispoziție timpul necesar pentru redactarea fizică buletinelor de vot. De aceea, este preferabil ca depunerea candidaturilor să se încheie cu cel puțin 5 zile înaintea ședinței fixate. Candidații vor fi trecuți pe o foaie, în ordinea alfabetică a numelui de familie, iar lista va fi numerotată.

Cu ocazia ședinței se vor împărți buletinele de vot. Împărțirea se va asocia cu apelul nominal, membrul se va deplasa la masa prezidențială iar înainte de înmânarea buletinului de vot, președintele (sau secretarul) va înscrie cu mâna cota de proprietate deținută a fiecărui membru (cotă exprimată în hectare, în metri pătrați, în procente sau în fracțiuni). Se va face instructajul în sensul în care fiecare membru votant va încercui numerele în dreptul candidaților doriți sau va sublinia numele acestora, însă numărul candidaților doriți trebuie limitat la numărul locurilor. În caz contrar, buletinul de vot se anulează. În urma examinării votului, care va fi secret (niciun buletin de vot nu va fi nominalizat), adică a numărării voturilor exprimate se va

forma un consiliu de administrație, în limita locurilor, în ordinea descrescătoare a voturilor exprimate.

În ceea ce privește funcțiile, acestea trebuie să fie decise în cadrul consiliului de administrație, prin vot deschis sau prin negocieri. Dacă nu se ajunge la niciun rezultat, se va proceda la vot secret. De la această regulă se poate agreea o excepție, în sensul repartizării funcțiilor după numărul voturilor exprimate în favoarea candidaților. De exemplu, candidatul cu cele mai multe voturi va ajunge președinte, cel de al doilea vicepreședinte, cel de al treilea secretar și așa mai departe. O asemenea procedură este absolut legitimă și democratică.

Este preferabil ca înainte de începerea votării să fie aleși și desemnați doi membrii composesori, doi sau trei în vederea numărării voturilor. Bineînțeles acești membrii nu trebuie să fie dintre candidații la funcții.

După alegeri, noua conducere va avea mandat la nivelul composesoratului, însă pentru ca mandatul lor să fie opozabil terților, adică pentru a intra în relații contractuale sau de solicitarea unor ajutoare din partea statului (de exemplu APIA) noua conducere trebuie validată prin încheiere judecătorească, din partea instanței în a cărei rază de jurisdicție teritorială se află sediul composesoratului.

3. ATRIBUȚIILE CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE.

Este în competența consiliului de administrație în general tot ceea ce înseamnă administrarea composesoratului ca persoană juridică. *Administrarea* unui bun sau a unei averi este *opusul* noțiunii de *înstrăinare*. Vânzarea, donația, schimbul sunt exemple tipice de înstrăinare. În cazul oricărei asociații, doar Adunarea Generală poate hotărâ înstrăinarea unor bunuri.

Însă, la modul special, composesoratele nu pot înstrăina imobilele care au fost restituite, adică cele asupra cărora a fost reconstituit dreptul de proprietate. Interdicția nu se referă la înstrăinarea unor bunuri imobile dobândite pe altă cale. Însă, repet, asemenea înstrăinări se pot face doar prin hotărârea Adunării Generale.

În rest, teoretic, orice operațiune economică se desfășoară de către Consiliul de Administrație. Mă refer la acele operațiuni economice (comerciale) care reprezintă *acte de administrare*. Vânzarea unor lemne în urma exploatării pădurii, deși aparent constituie acte de înstrăinare, se poate efectua de către Consiliul de Administrație. Pe de o parte, lemnele, adică arboretul pădurii, constituie un product al *averii*. Pe de altă parte, după tăiere, masa lemnoasă devine bun mobil (mișcător).

Statutele actuale au preluat modelele vechi, înșiruind aparent toate atribuțiile consiliilor de administrație. Trebuie să precizăm, că această înșiruire este exemplificativă. În trecut, adică în perioada interbelică, activitatea composesoratului se reducea la vânzarea prin licitație a lemnului

pe picior. Și atunci, și acum mai mult materialul lemnos destinat construcțiilor reprezenta o valoare mai mare. Nu trebuie neglijat nici lemnul de foc care se poate extrage din pădure.

Altă activitate era și este pășunatul animalelor proprii sau a animalelor unor terțe persoane. Atunci când este vorba de pășunatul animalelor unor terțe persoane, composesoratul, prin consiliu de administrație va încheia un contract cu beneficiarul. În acest caz contractul se va baza pe hotărârea Consiliului de administrație.

Trebuie să precizăm că, în calitate de organ de conducere operativă, consiliul de administrație nu poate lua decizii modificatoare de statut și nici nu poate desemna o altă conducere, respectiv un alt consiliu de administrație. Se subînțelege că nu-și poate prelungi mandatul membrilor săi. Cu titlu de excepție, consiliul de administrație poate modifica sediul composesoratului, dar numai în cazul în care această atribuție este expres prevăzută în statutul composesoratului.

Așa cum am arătat, consiliul de administrație se va ocupa de administrarea pădurii și a pășunilor în limitele legii, dar atunci când este vorba de încheierea unor contracte pe termen lung, decizia trebuie luată de Adunarea generală a composesoratului. Desigur, o asemenea hotărâre poate să asigure o anumită marjă de libertate și apreciere a consiliului de administrație, de exemplu prin fixarea unui preț minim per hectar sau pe metru cub de lemne. În ceea ce privește administrarea pădurilor, întocmirea unui nou amenajament ar fi de competența adunării generale, deoarece un asemenea proiect de exploatare poate viza și un termen de 30 de ani. De exemplu, adunarea generală poate hotărî ca amenajamentul să vizeze doar igienizarea unor păduri (codru) sau o exploatare maximă permisă de lege.

O altă sursă importantă de venituri poate constitui exploatarea potențialului de fructe de pădure, însă trebuie precizat că o asemenea exploatare poate funcționa doar în cazul unor composesorate care au cel puțin 1000 de hectare de pădure sau sub forma asocierii între mai multe composesorate (și eventual persoane fizice). Practic, nu se poate interzice printr-un paznic culegerea ciupercilor și altor fructe de pădure culegătorilor care desfășoară muncă de asigurare de venit sezonier și nici celor care practică un hobby.

Singura posibilitate de valorificare a fructelor de pădure este înființarea unui centru de colectare pe lângă un drum forestier care este inaccesibil unor autovehicule străine, amplasat în așa fel încât pe rază de mai mulți kilometri să nu existe posibilitatea transportului decât pe jos. Practic, se plătește propriul product culegătorilor, dar numai în aparență, căci ceea ce se plătește este munca lor. Pe zone mai mari se formează un preț al pieței, pe care composesoratul trebuie să respecte. Oricum, pe cantități mari colectate se poate obține un profit frumos, care va reprezenta diferența dintre prețul de achiziție a ciupercilor și fructelor de pădure culese și prețul de vânzare către centrele mari de colectare.

În ultimii 15 ani sprijinul plătit de către Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură reprezintă o sumă frumoasă. În anumite zone mai defavorizate s-au acordat ajutoare mai mare de

250 de euro pe hectar. Pe 400 de hectare, aşadar putem vorbi de un venit stabil de cel puţin 100.000 de euro. Deşi acest sprijin se acordă pentru întreţinerea păşunilor în stare păşunabilă, APIA nu se amestecă în modul în care acest venit se distribuie.

Sprijinul APIA se poate repartiza între membri composesori, cu titlu de dividende potrivit cotelor părţi deţinute. Nimeni nu interzice ca adunarea generală să hotărască investirea acestor bani sau o parte din acestor bani în proiecte lucrative (profitabile). Spre exemplu, avându-se în vedere faptul că composesoratele dispun de terenuri situate în zone montane cu peisaje superbe, se pot construi pensiuni. Aceste pensiuni se pot construi în vatra satului sau în extravilan.

Totuşi, în cazul celor mai multe composesorate, măcar din când în când, sprijinul APIA se plăteşte nu numai cu titlu de dividende, ci şi ca o remuneraţie a muncii de întreţinere a păşunilor de către membrii composesori. Sub acest aspect nu reprezintă o problemă faptul că mulţi membrii nu locuiesc efectiv în satul composesoratului, căci aceştia din urmă se pot înţelege cu membrii activi din sat procedând la cedarea totală sau parţială a remuneraţiei pentru curăţarea păşunii. Din punct de vedere contabil, repartizarea banilor se face printr-un stat de plată, un membru al consiliului de administraţie virând în prealabil contribuţiile către stat aferente sumelor împărţite.

Sancţiunea neîntreţinerii păşunii este neacordarea sprijinului APIA pentru porţia neîntreţinută, în cazul în care pentru o asemenea porţiune se cere sprijin. Suma care va reprezenta sancţiunea se va scădea din suma acordată pentru restul suprafeţelor, în fiecare an.

Am amintit mai sus despre activităţi turistice care se pot baza pe pensiuni sau restaurante. Însă posibilităţile composesoratelor sunt multiple, deoarece au suprafeţe de teren mari şi mai ales ceea ce contează *compacte*. De multe ori sunt străbătute de pârauri având ambele maluri pe teritoriul composesoratului. Prin îndiguri şi bazine se pot crea eleştee, păstăvării sau lacuri de pescuit.

Se pot înfiinţa gatere în vederea prelucrării materialului lemnos şi a altora. În acest caz materialul lemnos se va vinde la preţuri duble sau chiar triple.

Iată doar câteva exemple de posibilităţi de dezvoltare economică, iar toate acestea posibilităţi pe lângă faptul că aduc profit, vorbim şi de crearea unor numeroase locuri de muncă la nivelul satului, prevenind depopularea acestora.

Din punct de vedere juridic trebuie să atrag atenţia asupra faptului că o persoană juridică poate desfăşura activităţi economice indiferent dacă este vorba despre o asociaţie, fundaţie sau composesorat, însă va avea capacitate în acest sens numai pentru anumite feluri de activităţi. Pentru fiecare activitate în parte (în afară de exploatarea pădurilor sau păşunilor) va trebui specificată activitatea respectivă în statut, sub sancţiunea nulităţii afacerilor respective. Fiecare nouă activitate (turism, fermă de animale, păstrăvării, prelucrarea lemnului etc.) va trebui decisă de către Adunarea generală (de obicei cu un cvorum de două treimi). Hotărârile de acest fel vor

trebui înscrise într-un act adițional modificator de statut, se va edita un statut nou conținând modificările, iar aceste acte se vor supune autorizării judecătorești.

Cealaltă posibilitate este înființarea unui SRL cu asociat unic, care poate desfășura orice activitate economică. Asociatul unic va fi posesorul. Profitul obținut de această societate cu răspundere limitată revine posesorului. O parte a profitului va vine în contul posesorului, o altă parte poate fi reinvestită.

Toate activitățile economice, comerciale sau de servicii se vor desfășura la modul concret prin hotărâri ale consiliului de administrație. Un posesor care funcționează normal va avea cel puțin o ședință în fiecare lună. Problemele supuse dezbaterii se vor vota iar hotărârile se iau cu majoritatea voturilor membrilor consiliului de administrație. De obicei, asemenea hotărâri vor fi puse în executare de către președintele posesorului, iar în caz de suprasolicitare acestuia se poate desemna și un alt membru. Se recomandă ca președintele să beneficieze de o remunerație lunară, în baza unui contract de muncă.

CAPITOLUL IV.

COMISIA DE CENZORI

1. COMPOZIȚIA COMISIEI DE CENZORI.

În conformitate cu legislația asociațiilor, aplicabilă composesoratorilor, controlul legalității operațiilor financiare se va exercita de o *comisie de cenzori*, doar dacă numărul membrilor asociației (numărul composesorilor) *depășește 100 de persoane*. *Sub 100 de persoane* ajunge un *singur cenzor*.

În cazul comisiei de cenzori (obligatorie așadar numai dacă numărul composesorilor este mai mare de 100), unul dintre cenzori va trebui să fie expert contabil. În cazul (des întâlnit) în care niciun membru composesor nu are o asemenea calificare, se apelează la un profesionist care nu este membru.

Ținerea contabilității în condiții legale este foarte importantă, în așa fel, încât, oricum se va apela la serviciile unei firme de contabilitate. Comisia de cenzori va trebui să fie compusă de minimum 3 persoane.

2. ATRIBUȚIILE CENZORILOR.

Indiferent de numărul cenzorilor, aceștia vor trebui să vegheze la legalitatea operațiilor economice. Ori de câte ori cenzorii sesizează nelegalități, vor trebui să întocmească un raport pe care îl va prezenta Adunării generale. Dacă fapta ilegală (ilicită) îmbracă forma infracțiunii, se vor sesiza organele de urmărire penală, adică poliția sau parchetul (procuratura).

Ilegalitățile pot îmbrăca forma unor tăieri nelegale de materiale lemnoase în pădure sau forma unor delapidări ale sumelor încasate.

Conform statutelor, membrii comisiei de cenzori trebuie să fie membrii composesori. Oricum, după cum am mai spus, se va apela la o firmă de contabilitate, iar la aceste firme, majoritatea contabilelor cu drepturi depline au calitatea de expert contabil.

Pe de o parte, este util ca doi membri din comisie să fie membri composesori și să cunoască situația pădurilor și a pășunilor precum și a cheltuielilor reale, și în cazul în care neregularitățile nu sunt infracțiuni, să întocmească înainte de bilanț un raport al comisiei de cenzori care să semnalizeze de exemplu, cheltuielile exagerate sau prețurile exagerat de mici de închiriere a pășunilor sau vânzarea la prețuri inferioare a maselor lemnoase din pădure.

Cenzorii au dreptul de a participa la ședințele Consiliului de administrație pentru a observa nemijlocit caracterul legal și statutar al deciziilor luate în consiliu.

CELE MAI FRECVENTE ÎNTREBĂRI LEGATE DE COMPOSESORATE.

Ca avocați specialiști în domeniul composesoratelor ne-am lovit de multiple probleme complicate. Composesoratele funcționează după anumite reguli care par ciudate pentru omul de rând. Câteodată este vorba de chestiuni elementare (dar numai pentru un specialist), altădată problemele dau bătaie de cap chiar și unor specialiști. Noi ne bucurăm dacă la cabinetul nostru se prezintă oameni care cunosc multe aspecte, nu trebuie să începem consultațiile ”de la Adam și Eva”. Din această cauză, mai jos redăm întrebările referitoare la probleme frecvent întâlnite.

1. Se pot împărți terenurile composesoratelor între membri composesoratului, proprietari conform cotelor deținute?

Răspuns: O asemenea împărțeață, adică partaj în limbaj juridic, nu se poate efectua, este interzisă de legile referitoare la composesorate. Interdicția se referă la toate terenurile dobândite prin retrocedare, prin reconstruirea dreptului de proprietate. Este vorba de Legea nr. 1/2000 așa cum a fost modificată de Legea nr. 247/2005. Deci este vorba de o interdicție legală imperativă.

Pentru o mai bună înțelegere, composesoratul este unicul proprietar direct al terenurilor retrocedate, membri composesori sunt coproprietari (”acționari”) ai acestei persoane juridice conform cotelor deținute.

2. Pot fi vândute, schimbate sau donate terenuri aparținând composesoratului?

Răspuns: Aceste terenuri nu pot fi vândute nimănui, nici în întregime și nici în parte. Legea nr. 1/2000 așa cum a fost modificată de Legea 247/2005 interzice expres și imperativ orice înstrăinare, sub sancțiunea nulității absolute. Prin înstrăinare se înțelege orice transmitere a proprietății, cu orice titlu, oneros (în contra banilor sau altor bunuri) sau cu titlu gratuit, adică prin donație.

Totuși este bine să menționăm că interdicția se referă la terenurile dobândite prin retrocedare, nu și la cele dobândite prin cumpărare, sau donație de exemplu. În perioada interbelică era o practică obișnuită ca din profitul composesoratului o parte să fie destinată cumpărării de terenuri. Asemenea terenuri puteau fi și vândute. Deci, dacă un composesorat a cumpărat recent un teren, îl și poate vinde. Dar cele retrocedate nu pot fi vândute.

3. Un membru al unui composesorat poate vinde cota lui parte unei persoane din afara composesoratului?

Răspuns: Legea nr. 1/2000 așa cum a fost modificată de Legea nr. 247/2005 interzice sub sancțiunea nulității absolute orice fel de înstrăinare a cotelor părți deținute unor terțe persoane.

Prin ”terțe persoane” se înțeleg absolut toate persoanele, inclusiv copiii sau alte rude apropiate. Știm că, în privința copiilor aceste dispoziții legale par absurde, dar asta este situația. Singura formă de înstrăinare care este posibilă, este vânzarea cotelor părți indivize comune către un alt membru din composesorat, către un alt coproprietar. Dar, în acest caz trebuie studiat

fiecare statut în parte, deoarece în unele cazuri se prevăd proceduri prealabile, în alte cazuri există restricții în ceea ce privește mărimea cotelor ce se pot acumula.

De exemplu, unele statute prevăd că un singur membru composesor poate să dețină cu titlu de acte între vii, adică, prin cumpărare maximum 5% (sau 10%, în unele cazuri) din totalul părților sociale. Interdicția nu se referă și la părțile indivize comune dobândite prin moștenire.

4. Sunt președintele unui composesorat, am preluat recent conducerea. Am constatat că aproape jumătate din membrii inițiali, din anul 2000, sunt decedați. Cum reactualizez lista, dacă puțini moștenitori dețin certificate de moștenitor?

Răspuns: Este vorba de o situație foarte frecventă. Înțelegem sensul întrebării. Cum se poate obține un cvorum statutar și legal, dacă convocatorul se referă la mai puțin de jumătate din membri?

Trebuie să menționăm, că pentru reactualizarea listelor membrilor nu este necesară depunerea unor certificate de moștenire notariale, din două motive. În primul rând, prin decesul unui membru composesor nu are loc un transfer de proprietate (de avere) către moștenitorii lui. Proprietarul unic al tuturor terenurilor și altor bunuri a fost și va rămâne composesoratul. Ceea ce se moștenește este doar calitatea de membru, în cotele deținute de antecesor.

În al doilea rând, moștenirea poate fi acceptată în două feluri: expres (notarial) sau tacit (prin simpla folosire). Semnarea convocatorului, prezentarea la ședința Adunării Generale, exercitarea dreptului la vot sau primirea dividendelor sunt fiecare, separat, modalități autonome și valabile de acceptare a calității de membru din partea moștenitorului membrului decedat.

Desigur, privit la modul individual, lucrurile par simple. Însă întrebarea Dvs. se referă la convocarea și ținerea Adunării Generale. Din punct de vedere practic, se va proceda la convocarea din poartă în poartă, iar acolo unde va fi găsită soția supraviețuitoare sau/și fiul membrului decedat, aceștia vor semna convocatorul în calitate de moștenitori. În tabelul de prezență deja vor figura datele noului/noilor membrii.

Ce se întâmplă cu cei care locuiesc "la oraș" sau în alte localități? Ei vor fi convocați prin scrisoare cu recomandare pentru a avea dovada convocării.

În toate cazurile, președintele sau cel care efectuează convocarea va trebui să insiste ca moștenitorul să îi dea pe loc o copie a certificatului de deces al fostului membru composesor. Dacă, cu ocazia convocării nu va primi acest certificat va trebui să atragă atenția moștenitorului/moștenitorilor, ca aceștia să se prezintă cu copia certificatului de deces la adunarea generală.

5. Pot fi reprezentați prin împuternicire membrii composesori? Ce formă trebuie să îmbrace împuternicirea?

Răspuns: În majoritatea statutelor, se stipulează că un membru composesor poate fi reprezentat numai de către un alt membru composesor, cu excepția situației soților, care pot fi reprezentați, chiar dacă celălalt soț nu are calitatea de membru.

Situațiile astfel create sunt absurde, deoarece în alineatul de mai sus, am descris statute (majoritare ca număr) care interzic reprezentarea părinților de către copii. Legea nu interzice reprezentarea membrilor composesori de către terțe persoane (din afara composesoratului), deci prin hotărârea adunării generale se poate modifica statul, eliminând interdicția reprezentării unui membru de către un terț.

În ceea ce privește forma împuternicirii, aceasta nu trebuie să fie o procură notarială autentică, neexistând cerință legală în acest sens. Singura cerință juridică și logică este ca procura (împuternicirea) să fie una specială. Ce înseamnă o procură specială? Este o procură care nu îi dă reprezentantului dreptul de a vota în locul membrului composesor la fiecare adunare generală (sau la un număr mai mare de adunări generale), ci o împuternicire, care individualizează adunarea generală la care reprezentantul va exercita dreptul de vot a reprezentatului (membrului composesor), indicându-se exact data ședinței.

6. În ce condiții poate ataca un membru composesor o hotărâre a adunării generale?

Răspuns: Majoritatea statutelor reglementează situațiile în care membrii adunării generale pot ataca hotărârile adunării generale, fixând de obicei un termen de 15 zile de la comunicare. Pentru cei prezenți la adunarea generală, acest termen se scurge de la data ședinței adunării generale.

Oricum, în lipsa unor asemenea dispoziții statutare, Codul civil conține dispoziții exprese (suplinoare), care pot fi avute în vedere în toate situațiile.

Conform art. 216 din Codul civil: *”(1) Hotărârile și deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotriva și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc ședința, după caz.*

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din funcție. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiți, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă și au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se soluționează în camera de consiliu de către instanța competentă în circumscripția căreia persoana juridică își are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instanței este supusă numai apelului.”

Pentru mai multe detalii ne puteți contacta la numerele de telefon:

0727746153 – Avocat Szócs Sándor-Attila

0747090415 – Avocat Gábor Kinga-Réka

ANEXA - MODEL DE STATUT**STATUTUL
COMPOSESORATULUI****Art. 1.**

- (1) COMPOSESORATUL....., cu sediul în
..... este constituit în baza art.28 din Legea nr. 1/2000 (sau în baza legii nr. 247/2005).
Composesoratul se constituie pe durată nedeterminată.
- (2) Obiectul de activitate al composesoratului îl constituie administrarea și exploatarea patrimoniului composesoratului în conformitate cu prevederile prezentului statut și al legislației în vigoare. În viitor composesoratul va putea desfășura activitatea economică și prin înființarea de societăți comerciale.

Art. 2.

Composesoratul se reînființează, fiind continuatorul composesoratului existent în această zonă. În această zonă istorică, începând de la sfârșitul sec. XIX, a existat composesoratul foștilor urbariali, patrimoniul acestui composesorat fiind dobândit de la baronul Rosenberg Bernard. Ca urmare a activității membrilor composesori de la acea vreme, patrimoniul a avut un patrimoniu bogat, funcționând chiar și după Primul Război Mondial. Composesoratul a încetat să mai existe și să-și continue activitatea după cel de-al Doilea Război Mondial.

Art. 3.

Patrimoniul composesoratului este constituit din 200 de lei numerar, consemnat de membrii composesori în cote egale. Patrimoniul se va completa de dreptul de proprietate asupra imobilelor (păduri, pășuni etc.), după ce se va reconstitui dreptul de proprietate prin eliberarea titlului de proprietate în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 1/2000.

CAPITOLUL II

Membrii composesori, drepturile și obligațiile acestora.

Art. 4.

- (1) Membrii composesoratului denumiți în continuare membrii composesori, pot fi persoane fizice sau juridice. Ponderea drepturilor deținute de totalitatea membrilor composesori juridice, cu excepția organizațiilor bisericești, nu poate depăși 25% din totalul drepturilor membrilor composesori.
- (2) Numele, prenumele, adresa, respectiv denumirea, sediul și celelalte date privind membrii composesori, precum și drepturile indivize ale fiecărui membru composesor sunt evidențiate în Registrul composesorilor, care face parte integrantă din prezentul statut.
- (3) Registrul composesorilor poate fi modificat cu acordul Adunării Generale, în baza unor acte de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor prezentului statut, precum și în baza actelor de moștenire sau de pierdere a drepturilor composesorale, ca urmare a unor hotărâri judecătorești definitive.
- (4) Moștenitorii membrilor decedați vor depune o cerere de înscriere pe Lista membrilor composesori, cerere însoțită de o declarație pe proprie răspundere că petentul este moștenitor al decedatului. În cazul în care calitatea de moștenitor sau unic moștenitor este contestată, se aplică regulile dreptului civil, în Registrul înscrierea se va face în baza unui certificat de moștenitor sau în baza hotărârii judecătorești definitive.
- (5) Anual, după Adunarea Generală ordinară, ca urmare a solicitării Consiliului de administrație, Registrul composesorilor va fi actualizat prin încheiere judecătorească.

Art. 5.

- (1) Vânzările-cumpărările drepturilor indivize ale membrilor composesori se fac în următoarele condiții și cu procedura prevăzută la art. 6:
 - a) suprafața și drepturile dobândite de un membru composesor să nu depășească 50% din patrimoniul composesoratului, respectiv din totalul drepturilor membrilor composesori;
 - b) înstrăinarea drepturilor composesoriale să se facă numai între membrii composesori, care poate cumpăra drepturi composesorale sau alte active de la membrii săi sau de la alte persoane fizice sau juridice, cu condiția redistribuirii proprietății astfel dobândite între membrii, proporțional cu drepturile indivize ale fiecăruia. Totuși, drepturile composesorale pot fi înstrăinate și față de terți, cu acordul Adunării Generale.
- (2) În cazuri excepționale și cu acordul Adunării Generale, în condițiile art.10, pot deveni membrii composesori persoanele fizice sau juridice care aduc în composesorat în proprietate indiviză terenuri cu vegetație forestieră situate în imediata vecinătate a terenurilor deținute de composesorat. Suprafața minimă de asociere este de 1 hectar în

cazul persoanelor fizice și de 10 hectare în cazul persoanelor juridice. Odată ce persoanele în cauză devin membrii composesori, terenurile aduse în asocieri trec în mod ireversibil în patrimoniul indivizibil al composesoratului.

Art. 6.

- (1) În cazul în care un composesor dorește să vândă drepturile sale composesorale sau o parte din acestea are obligația, de a face public acest lucru împreună cu prețul și condițiile vânzării. Intenția de vânzare se va afișa la sediul composesoratului și acest lucru se va consemna într-un proces-verbal semnat de președintele și de secretarul composesoratului.
- (2) Dacă în primele 20 de zile de la data încheierii procesului verbal în conformitate cu prevederile alienatului precedent denumit în continuare data afișării, unul sau mai mulți membrii composesori notifică în scris intenția de cumpărare la secretarul composesoratului, acesta respectiv aceștia vor putea cumpăra la prețul și condițiile afișate drepturile composesorale oferite spre vânzare. În cazul notificării intenției de cumpărare de către mai mulți composesori, aceștia vor dobândi drepturile oferite spre vânzare în cote egale.
- (3) Membrii composesori care au depus notificări în conformitate cu alienatul precedent sunt obligați ca cel mai târziu în 25 de zile de la data afișării să achite la casierul composesoratului cota parte ce le revine din prețul inițial de vânzare. Neachitarea în acest termen duce la anularea notificării
- (4) În cazul în care în termenul prevăzut la alin. 2 niciun membru composesor nu își notifică dorința de a cumpăra drepturile composesorale oferite spre vânzare sau dacă unul sau mai mulți composesori care au depus notificări nu achită prețul inițial de vânzare, respectiv cota parte ce le revine din aceasta în conformitate cu alin. 3 în termen de 30 de zile de la data afișării Consiliul de Administrație va putea decide cumpărarea acestora în numele composesoratului. În acest caz achitarea se va face în termen de 5 zile de la data la care Consiliul de administrație a decis cumpărarea. În orice caz contrar notificarea se anulează. De asemenea, cu respectarea procedurii drepturile composesorale pot fi înstrăinate terților.
- (5) Dacă în termen de 30 de zile de la data afișării niciun membru composesor și nici Consiliul de administrație nu notifică intenția de cumpărare la secretarul composesoratului dau dacă în prev. în prezentul articol cei care au depus notificări nu achită la casierul composesoratului prețul inițial de vânzare, respectiv cota parte ce le revine din acesta, drepturile composesorale pot fi vândute doar în urma reluării procedurii descrise în prezentul articol.
- (6) Transcrierea drepturilor composesorale în Registrul composesorilor se realizează în ziua în care cumpărătorul, respectiv cumpărătorii achită contravaloarea acestora la casierul composesoratului. Transcrierea este supusă unei taxe de 1% din prețul inițial de vânzare și va fi suportat de vânzător. Această sumă va fi reținută de casierul composesoratului în momentul achitării contravalorii către vânzător a drepturilor composesorale vândute.

- (7) Actele de vânzare-cumpărare a drepturilor posesorale încheiate cu încălcarea prevederilor prezentului articol sunt lovite de nulitate.

Art. 7.

- (1) Dreptul de vot al membrilor posesori se stabilește proporțional cu numărul de hectare deținute de fiecare membru în parte, în sensul că o unitate de măsură dă dreptul la un vot.
- (2) Cu excepție, membrii posesori care dețin o suprafață mai mică de un hectar, au dreptul la un vot indiferent de mărimea suprafeței deținute, peste jumătate de hectar inclusiv numărul drepturilor de vot se rotunjește în sus, iar sub jumătate de hectar în jos.
- (3) Niciun membru posesor nu poate să exercite asupra patrimoniului posesoratului, în mod individual, acte sau fapte de posesie sau de administrare, nici să revindică dreptul individual de proprietate sub titlul său de posesor.

CAPITOLUL III – Organele de conducere ale posesoratului

Subcapitolul I – Adunarea generală a posesoratului

Art. 8.

- (1) Organul suprem de conducere al posesoratului este Adunarea Generală, formată din toți membrii posesori. Adunarea Generală poate fi ordinară sau extraordinară. Aceste adunări se vor ține în localitatea unde posesoratul își are sediul.
- (2) Anual, vor avea loc două adunări generale ordinare. Prima, după întocmirea bilanțului contabil privind anul financiar anterior, dar nu mai târziu de sfârșitul lunii aprilie, iar cel de-al doilea, cel mai târziu până la sfârșitul lunii noiembrie, acesta având pe ordinea de zi, în principal, aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul viitor și stabilirea, în limita celor prevăzute în amenajamentul silvic, a parchetelor de exploatare ce se vor valorifica pe baza de licitații în cursul anului viitor.
- (3) Adunarea Generală extraordinară se va convoca ori de câte ori este nevoie, la solicitarea scrisă a cel puțin unei părți dintre membrii posesori sau a Comisiei, respectiv la cererea Consiliului de administrație.

Art. 9.

- (1) Adunarea Generală este întrunită legal în cazul în care membrii prezenți reprezintă majoritatea drepturilor posesorale.
- (2) Dacă la prima convocare nu se realizează condiția din alineatul precedent, Adunarea Generală va avea loc de drept fără altă convocare în a treia zi de la prima convocare indiferent de numărul membrilor prezenți.
- (3) Dacă prezentul statut nu prevede altfel, în cadrul adunării generale deciziile sunt luate cu majoritatea voturilor exprimate.

Art. 10.

- (1) Adunările generale care au pe ordinea de zi modificarea statutului, alegerea sau schimbarea în totalitate sau în parte a membrilor Consiliului de administrație, admiterea de noi membri composesori, fuziunea cu alte composesorate sau efectuarea de investiții majore, altele decât întreținerea și regenerarea pădurilor, sunt legal constituite dacă la prima convocare sunt prezenți majoritatea membrilor composesori și aceștia reprezintă cel puțin două treimi din totalitatea drepturilor composesorale.
- (2) În cazul în care la prima convocare nu se realizează condițiile din alineatul precedent, adunarea următoare se va putea ține și va avea putere de decizie dacă membrii composesori prezenți reprezintă majoritatea drepturilor composesorale. În acest caz și această adunare se va convoca în mod obligatoriu prin procedura prevăzută de Art. 11.

Art. 11.

- (1) Convocările la adunările generale se vor face de către președinte, prin grija secretarului composesoratului prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire expediat fiecărui membru composesor cu 7 zile înainte de data ședinței. În cuprinsul convocării se vor preciza data, ora și locul la care va avea loc Adunarea Generală, proiectul ordinii de zi a acestuia, iar în cazul adunărilor generale extraordinare, motivația acesteia de către cei care au inițiat-o.
- (2) De la procedurile alin. 1 fac excepție membrii composesori cu domiciliul în localitatea unde composesoratul își are sediul care pot fi convocați și printr-o metodă utilizată în mod tradițional la nivel local.

Art. 12.

Lucrările adunării generale vor fi conduse de președintele composesoratului, iar procesul-verbal va fi întocmit de secretarul composesoratului în Registrul special al ședințelor, care va purta semnătura membrilor Consiliului de administrație și a Comisiei de cenzori.

Art. 13.

- (1) Constituie atribuția exclusivă a Adunării Generale următoarele:
 - a) alegerea cu majoritatea drepturilor composesorale pe o perioadă de 3 ani a membrilor Consiliului de Administrație și revocarea acestora;
 - b) alegerea cu majoritatea drepturilor composesorale pe o perioadă de un an a membrilor Comisiei de cenzori și a supleanților acestora;
 - c) dezbateră și aprobarea raportului anual al Consiliului de administrație privind gestiunea pe anul financiar încheiat;
 - d) dezbateră și aprobarea raportului Comisiei de cenzori pe anul financiar încheiat cu privire la activitatea Consiliului de administrație și situația gestiunii composesoratului precum și situația contravențională și infracțională constatată;

- e) dezbaterea și adoptarea bugetului de venituri și cheltuieli;
 - f) mărirea și micșorarea patrimoniului composesoratului prin acte de vânzare-cumpărare, de donație sau de asociere cu proprietarii, de teren persoane fizice sau juridice sau cu alte composesorate;
 - g) activitatea înstrăinării drepturilor composesorale de către membrii composesori, ca urmare a unor acte de vânzare-cumpărare sau de moștenire;
 - h) aprobarea calității de membru composesor pentru persoanele care solicită acest lucru în condițiile Art. 5, alin.2;
 - i) dezbaterea modificărilor privind structura proprietății prin reduceri sau majorări de drepturi ca urmare a achiziționării unor active sau a unor drepturi composesorale de către composesorat, respectiv a unor hotărâri judecătorești definitive și avizarea operării acestor modificări în evidențele composesoratului;
 - j) stabilirea, în limita celor prev. în amenajamentul silvic, a parchetelor de exploatare ce se vor valorifica pe bază de licitații în cursul anului viitor;
 - k) stabilirea necesarului materialului lemnos pentru foc și pentru construcții, pentru nevoile proprii și ale membrilor composesori, restul urmând a se valorifica prin licitații;
 - l) stabilirea cotei părți din profitul net realizat ce se va distribui membrilor composesori, proporțional cu drepturile deținute de fiecare;
 - m) stabilirea cotei procentuale din profitul net realizat pentru remunerarea Consiliului de Administrație, în limitele prevederilor Art. 35;
 - n) avizarea cheltuielilor privind administrarea, paza și protecția patrimoniului composesoratului, de întreținerea drumurilor forestiere, de lucrările vânătoarești și piscicole, precum stabilirea taxei de închiriere a fondului financiar aflat în proprietate pentru activități legate de vânătoare și pescuit.
- (2) Este de asemenea obligatoriu să figureze pe ordinea de zi problemele sesizate în scris de cel puțin a zecea parte a membrilor composesori, cu cel puțin o zi înainte de data Adunării Generale, precum și propunerilor Consiliului de administrație privind îmbunătățirea activității composesoratului.

Art. 14.

- (1) La adunările generale, dreptul de vot al membrilor composesori va fi exercitat în conformitate cu Art. 7.
- (2) Membrii composesori vor vota personal sau prin reprezentant. Cu excepția soțului, care poate reprezenta soția și invers fără mandat, reprezentantul va fi în mod obligatoriu membru composesor persoană fizică. Mandatul de reprezentare se încheie în scris cu specificarea numelui, prenumelui, domiciliului, numărului actului de identitate atât în cazul mandatului, cât și în cel al mandatarului, arătarea datei întocmirii actului, a ședinței pentru care împuternicirea este valabilă și va purta atât a ambelor persoane, cât și pe aceea a unui martor. Mandatul de reprezentare poate fi întocmit și în formă autentică.

- (3) Un împuternicit poate reprezenta maximum cinci membrii composesori și nu mai mult de 25% din totalul drepturilor de vot.
- (4) În cazul persoanelor juridice votul va fi exprimat de către reprezentantul legal al acestuia.

Art. 15.

- (1) În cadrul adunărilor generale se vor discuta numai problemele înscrise pe ordinea de zi. La cererea membrilor composesori prezenți se poate aproba ca la sfârșitul ședinței să fie discutate și probleme diverse.
- (2) Votul se va exprima normal și deschis, cu excepția alegerii sau revocării membrilor Consiliului de administrație și al alegerilor Comisiei de cenzori, care va avea loc prin vot secret.
- (3) Lista cu membrii composesori prezenți la adunarea generală și mandatele de reprezentare ale acestora vor fi atașate procesului verbal al ședinței.

Art. 16.

- (1) În termen de 15 zile de la data adunării generale orice membru composesor care a fost prezent la adunarea generală și a protestat împotriva hotărârii sau cel care a fost oprit din cauza unor motive întemeiate să ia parte personal sau prin reprezentant la această, are dreptul să conteste la judecătoria competentă hotărârile adoptate.
- (2) Hotărârile necontestate în termenul și condițiile prevăzute la alineatul precedent, precum și cele pentru care contestațiile au fost respinse prin hotărâri judecătorești definitive sunt obligatorii pentru toți membrii composesori.

Art. 17.

- (1) În mod excepțional, în cazul în care membrii composesori nu se prezintă la Adunarea Generală nici în urma convocării în mod repetat sau dacă refuză să participe la luarea hotărârilor privind problemele înscrise pe ordinea de zi, Consiliul de administrație preia toate atribuțiile adunării generale prevăzute în prezentul statut, cu excepția celor de modificare a statutului, de acceptare a noi membrii și de furnizare cu alte composesorate, până când acesta se va întruni și își va desfășura activitatea din nou în condiții statutare.
- (2) Preluarea atribuțiilor conform alin. 1 poate fi făcută cel mult până la expirarea mandatului de trei ani a membrilor Consiliului de administrație. După împlinirea acestui termen Consiliul de administrație este obligat să convoace o nouă adunare generală.
- (3) În situația prev. la alin.1 convocarea unei noi adunări generale extraordinare se va face de către președintele composesoratului în mod obligatoriu în termen de 10 zile de la solicitarea scrisă a unei cincimi din membrii composesori.

Subcapitolul II – Consiliul de Administrație

Art. 19.

- (1) Consiliul de administrație se compune de cinci membrii aleși de către Adunarea Generală dintre composesori și pe perioada prev. în Art. 13, alin. 1, lit. a.
- (2) Consiliul de administrație va alege dintre membrii săi un președinte, un vicepreședinte, un secretar, un casier și un responsabil cu probleme silvice și de pășunat.
- (3) Calitatea de membru a consiliului de administrație încetează înainte de termen în caz de deces, demisie sau revocare. În acest caz, mandatul membrului nou ales în Consiliul de administrație va fi egal cu mandatul rămas al consiliului de administrație.

Art. 20.

În cazul neîndeplinirii obligațiilor statutare, Consiliul de administrație sau unul, respectiv unii dintre membrii săi pot fi revocați din funcția deținută de către o adunare generală, la solicitarea scrisă a membrilor composesori reprezentând majoritatea din totalul drepturilor composesorale.

Art. 21.

Membrii Consiliului de administrație trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să aibă cetățenia română;
- b) să fie majori;
- c) să fie membru al composesoratului sau membrii de familie sau moștenitorii membrilor composesori, respectiv reprezentantul legal al unui membru composesor persoană juridică;
- d) să fie fără antecedente penale;
- e) să aibă de regulă cel puțin studii medii pe cât posibil cel puțin șapte clase;
- f) să nu fie rude între ei până la gradul I;
- g) să aibă domiciliul în comuna, respectiv orașul unde composesoratul își are sediul cel mult în comunele sau orașele limitrofe;
- h) să nu desfășoare activități comerciale directe cu composesoratul și nici activități legate de comercializarea materialului lemnos.

Art. 22.

- (1) Consiliul de administrație se întrunește în ședințe cel puțin lunar și se convoacă în scris de către președinte, cu cel puțin 24 de ore înainte, cu precizarea proiectului ordinii de zi.
- (2) Ședințele sunt legal întrunite în prezența a minimum trei membrii, iar deciziile sunt luate prin votul majorității membrilor consiliului de administrație. Deciziile vor fi consemnate de secretarul composesoratului în Registrul special de către toți membrii composesori, iar aceștia pot consemna observațiile lor în partea a doua a registrului.

(3) Pentru hotărârile luate toți membrii Consiliului de administrație răspund solidar.

Art. 23.

Consiliul de administrație are următoarele atribuții și obligații:

- a) administrarea corespunzătoare a patrimoniului posesorului;
- b) tragerea la răspundere a șefului de ocol în legătură cu încălările legislației silvice;
- c) întocmirea și prezentarea adunării generale a proiectului bugetului de venituri și cheltuieli pe anul viitor, bilanțul contabil, precum și a contului de profit și pierdere pentru anul financiar încheiat;
- d) stabilirea ordinii de zi a adunării generale;
- e) contrasemnarea contractelor de pășunat, de exploatare balast, piatră și alte asemenea;
- f) organizarea evidenței și păstării în mod corespunzător a documentelor de posesorului;
- g) sesizarea organelor judecătorești asupra modificărilor privind Registrul posesorilor, ca urmare a avizului adunării generale, și operarea rectificărilor necesare pe baza încheierilor judecătorești;
- h) numirea și revocarea din funcție a personalului care lucrează sub controlul lui direct;
- i) luarea măsurilor pentru elaborarea sau modificarea amenajamentului silvic, în conformitate cu prevederile legale;
- j) pe baza amenajamentului silvic, aprobarea planurilor anuale de exploatare și de întreținere a pădurilor și pășunilor;
- k) apărarea intereselor posesorului în fața autorităților în conformitate cu legislația;
- l) exercitarea în numele posesorului a drepturilor de angajatori.

Art. 24.

(1) Membrii consiliului de administrație sunt direct răspunzători de toată activitatea desfășurată putând fi urmăriți pentru daunele cauzate posesorului din neglijență sau rea voință și înlocuiți cu alți membrii posesori, conform prezentului statut.

(2) Membrii consiliului de administrație sunt:

1., președinte
2., vicepreședinte
3., secretar
4., casier
5., membru.

Subcapitolul III – Drepturile și obligațiile membrilor Consiliului de administrație

Art. 25.

- (1) Președintele composesoratului are următoarele atribuții și obligații:
- a) reprezintă composesoratul în relații cu terții;
 - b) supraveghează activitatea membrilor Consiliului de administrație;
 - c) urmărește îndeplinirea deciziilor luate de Adunarea Generală și ale Consiliului de administrație;
 - d) convoacă, conduce și coordonează lucrările adunării generale și ale consiliului de administrație;
 - e) comunică organelor silvice interesate hotărârile adunării generale rămase de definitive;
 - f) inspectează patrimoniul composesoratului, luând măsuri în cazul neregulilor constatate prin înștiințarea și avertizarea organelor competente și rezolvarea lor;
 - g) păstrează actele și documentele composesoratului;
 - h) organizează și controlează contabilitatea, casieria și gestiunea materialelor;
 - i) controlează și contrasemnează recepțiile tehnico-financiare ale lucrărilor executate pe proprietatea composesoratului, verificând necesitatea și oportunitatea lor;
 - j) face publice prin mass media valorificarea prin licitație a masei lemnoase și de arendarea de pășuni, fânețe și teren arabil;
 - k) semnarea contractelor de exploatare a masei lemnoase vândute prin licitație, a contractelor de pășunat, de exploatare balast, piatră și alte asemenea;
 - l) să încheie contractele de muncă și cel de management, după caz.
- (2) În situația în care președintele este împiedicat să-și exercite atribuțiile pe o perioadă mai mare de o săptămână, atribuțiile sunt preluate de vicepreședinte.

Art. 26.

Secretarul composesoratului are următoarele atribuții și obligații:

- a) ținerea la zi a tuturor registrelor prev. în statut și de lege;
- b) prezentarea spre dezbateră adunării generale a bilanțului contabil;
- c) efectuarea corespondenței și întocmirea proceselor verbale ale ședințelor adunării generale și a celor ale consiliului de administrație;
- d) întocmirea anuală a inventariului patrimoniului și prezentarea acestuia consiliului de administrație;
- e) urmărirea desfășurării proceselor în curs și operarea încheierilor judecătorești în registrul special al acestora.

Art. 27.

- (1) Casierul composesoratului efectuează încasarea veniturilor bănești directe și plătite curente. Este răspunzător de gestionarea banilor composesoratului, derulate prin și aflate

în casă, și de ținerea la zi a tuturor registrelor și documentelor de casă în conformitate cu legislația.

- (2) Anual încheie contul de gestiune, pe care îl prezintă consiliului de administrație.
- (3) Când casierul nu-și mai poate exercita funcția din motive de forță majoră, consiliul de administrație are datoria de a numi temporar un alt casier din rândul membrilor consiliului. În acest caz, la prima adunare generală se va alege obligatoriu un nou casier.
- (4) Membrii consiliului de administrație răspund solidar de gestiunea casierului.

Art. 28.

Atribuțiile și obligațiile responsabilului cu probleme silvice și de pășunat sunt următoarele:

1. în domeniul silvic:

- a) însoțește șeful de ocol sau pe delegatul acestuia la toate lucrările silvice cuprinse în programul anual de lucrări;
- b) supraveghează și semnează recepțiile tehnice ale lucrărilor executate de terți sau în regie proprie;
- c) recepționează materialul lemnos fasonat pentru nevoile posesorului, împreună cu delegatul ocolului silvic;
- d) participă cu organele silvice la controlul circulației materialului lemnos, raportând în scris consiliului de administrație cel puțin lunar cele constatate;
- e) participă ca delegat al posesorului la inspecțiile de fond sau parțiale efectuate de delegații ocolului silvic, contrasemnând actele de inspecție;
- f) ține evidențele specifice activității sale;

2. în domeniul pășunatului:

- g) întocmește anual planurile de cultură, întreținere și exploatare a pășunilor la fiecare trup de pășune în parte, pe care-l înaintează pentru aprobare consiliului de administrație până la finalul lunii octombrie;
- h) elaborează bugetul de venituri și cheltuieli pentru ciclul de pășunat din anul în curs, luând ca bază de calcul valoarea unui drept de pășunat exprimat valoric în unitate vită mare și în hectar în funcție de necesitățile posesorului și încărcătura maximă admisibilă pentru pășunile respective;
- i) supraveghează planurile de exploatare a pășunilor să fie strict îndeplinite prin numărarea cel puțin o dată pe lună a efectivelor de animale ieșite la pășunat;
- j) coordonează echipele care lucrează la întreținerea pășunilor, controlează executarea lucrărilor și întocmește recepțiile tehnice și pontajele statale de plată;
- k) emite autorizațiile de pășunat pe baza planului de cultură, întreținere și exploatare a pășunilor. În cazul persoanelor care nu sunt membrii posesori sau al membrilor posesori care solicită mai multe drepturi de pășunat va emite autorizații în funcție

de numărul de drepturi neutilizate și capacitatea reală de pășunat numai după achitarea contavalorii taxei de pășunat la casiera posesorului. În urma întocmirii bilanțului pastoral propune pentru valorificare prin licitații drepturile de pășunat pe suprafețele rămase în exces.

Subcapitolul IV – Cenzorul

Art. 29.

- (1) Cenzorul este ales la Adunarea Generală și pe perioada prev. de Art. 13 alin. 1 lit.b. Cenzorul trebuie să îndeplinească pe cât posibil calitatea de contabil autorizat.
- (2) Nu pot fi aleși ca cenzor, iar dacă au fost aleși, decad din această calitate:
 - a) funcționarii posesorului;
 - b) rudele până la gradul patru ale membrilor consiliului de administrație.
- (3) În caz de vacanță, supleanții iau locul membrilor plini în ordinea vârstei lor. În cazul în care nici cu ajutorul acestora numărul membrilor comisiei de cenzori nu poate fi completat, membrii rămași numesc dintre membrii posesori cenzorii necesari.
- (4) Cenzorul are următoarele atribuții și obligații:
 - a) să examineze cel puțin trimestrial registrele posesorului, în scopul verificării corectitudinii operațiunilor financiare și să certifice că acestea sunt bine întocmite;
 - b) să efectueze lunar verificarea inopinată a gestiunii casieriei;
 - c) să verifice contul de gestiune, bilanțul și contul de profit și pierdere și să întocmească un raport asupra lor care se va supune dezbaterii adunării generale;
 - d) să solicite dacă consideră necesară convocarea adunării generale extraordinare de către consiliul de administrație;
 - e) să vegheze asupra aplicării legilor și respectării statutului.
- (5) Cenzorul participă în mod obligatoriu la lucrările adunării generale.
- (6) Cenzorul pentru munca lui primește indemnizație anuală a cărei valoare se stabilește de către adunarea generală.
- (7) Pentru funcția de cenzor a fost ales:
.....

CAPITOLUL IV – Personalul posesorului și relațiile cu persoanele de specialitate

Art. 30.

- (1) Consiliul de administrație cu aprobarea adunării generale poate angaja după necesități personale de specialitate.

- (2) Personalul silvic: șefi de ocol, șefi de districte, pădurari, după caz este numit de consiliul de administrație sau de consiliul consultativ al composesoratului pe a căror suprafețe funciare urmează să-și desfășoare activitatea și este subordonat acestuia. Candidații trebuie să fie atestați în conformitate cu legea.
- (3) Salarizarea personalului cuprins în alin. 2 va stabili de consiliul de administrație sau de consiliul consultativ al composesoratului.

Art. 31.

- (1) Șeful de ocol este numit pe bază de concurs de către consiliul de administrație, respectiv de consiliul consultativ al composesoratelor și are pe lângă cele prev. de lege și următoarele atribuții și obligații:
 - a) întocmește și prezintă în vederea aprobării proiectului contractului de management pe baza căruia va fi numit pe perioada unui amenajament silvic, dar nu mai puțin de 5 ani;
 - b) propune consiliului de administrație angajarea personalului silvic de execuție subordine;
 - c) participă la toate adunările generale și ședințele composesoratului la care este invitat;
 - d) pregătește și prezintă toate dările de seamă despre activitatea ocolului silvic la fiecare adunare generală, cu privire la gospodăria fondului funciar din avuția composesoratului;
 - e) ia conștiință de raportul responsabilului cu probleme silvice și de pășunat al composesoratului privind comportamentul și activitatea personalului tehnic din subordine în vederea cercetării unor cazuri de indisciplină și luarea măsurilor adecvate;
 - f) propune consiliului de administrație pentru avizare lista partizilor care urmează să fie exploatate în anul în curs, planul lucrărilor de regenerare și întreținere a pădurilor și a lucrărilor silvo-tehnice ce urmează să fie făcute în anul în curs;
 - g) participă la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare cu persoanele fizice sau juridice care au adjucat partizii la licitații;
 - h) participă la încheierea contractelor de prestări servicii privin lucrările silvice efectuate de persoane autorizate sau atestate în acest domeniu;
 - i) orice alte activități stabilite de consiliul de administrație.

Art. 32.

Composesoratele în vederea eficientizării activității lor sau în vederea realizării structurilor silvice prevăzute de lege se pot asocia între ele sau cu alți proprietari de pădure pe baza unui statut elaborat la fondare de consiliul consultativ al composesorilor.

CAPITOLUL V – Veniturile și cheltuielile posesorului**Art. 33.**

Anual în luna noiembrie consiliul de administrație va întocmi proiectul de buget pentru anul financiar viitor, care va cuprinde:

1. la venituri, sume provenite din:

- a) vânzare, exploatare și prelucrarea masei lemnoase;
- b) gospodăria vânatului și pescuitului;
- c) penalități și despăgubiri silvice;
- d) gospodăria fondului funciar;
- e) închirieri de imobile;
- f) alte activități conexe;

2. la cheltuieli, sume pentru:

- g) remunerarea membrilor consiliului de administrație și angajaților;
- h) funcționarea consiliului de administrație și angajaților;
- i) administrarea și gospodăria pădurilor și pășunilor;
- j) garanții pentru situații neprevăzute;
- k) investiții, amenajamente silvice;
- l) cheltuieli privind exploatarea și prelucrarea lemnului;
- m) impozite, taxe, alte contribuții;
- n) alte cheltuieli.

Art. 34.

Bilanțul și contul de profit și pierdere se încheie obligatoriu până la data de 31 martie al anului financiar următor. În bilanț se înscrie tot activul și pasivul posesorului rezultat la sfârșitul anului precedent, sumele încasate, plățile efectuate în cursul anului respectiv, precum și profitul realizat sau pierderea realizată.

Art. 35.

- (1) Profitul net realizat în conformitate cu contul de profit și pierderi se va repartiza astfel:
- a) până la 10% se va repartiza membrilor consiliului de administrație, proporțional cu activitatea depusă de fiecare și cu numărul de ședințe la care au luat parte;
 - b) până la 20% pentru fondul de rezervă, pentru acoperirea cheltuielilor în caz de calamități sau catastrofe naturale;
 - c) până la 20% pentru sponsorizări, acțiuni de binefacere și alte asemenea;
 - d) până la 20% pentru investiții proprii;

- e) suma rămasă se va repartiza membrilor composesori proporțional cu drepturile fiecăruia. Datoriile membrilor composesori față de composesorat se vor desconta cu această ocazie din aceste sume.
- (2) Cota parte din profitul net neridicat în termen de cinci ani de la data Adunării Generale care le-a stabilit se prescic și devine venitul composesoratului.

CAPITOLUL VI – Dispoziții finale

Art. 36.

Alte prevederi decât cele prevăzute de prezentul statut legate de modul de administrare și exploatare a pădurilor și pășunilor vor fi stabilite într-un Regulament aprobat de Adunarea Generală în condițiile Art. 10. Modificarea acestui Regulament se poate face în același condiții.

Art. 37.

Controlul gestionar și tehnic al composesoratului se va face de către organele abilitate în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 38.

Prezentul statut poate fi modificat numai de către Adunarea Generală și doar cu împlinirea condițiilor Art. 10.

Art. 39.

- (1) Drepturile composesoratului se exercită în comun prin Consiliul de administrație, pe baza prezentului statut, care a fost votat de Adunarea Generală ad-hoc a composesoratului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1/2000.

Președinte: (semnătura)